

اورنہ آسیادہ

موغول قوچاننہ قدر خریستیانلق

و . بارنولد

« رودولف شتوبه » طرفندن ۱۹۰۱ ده نشر ایدیلن آلمانجه ترجمه سندن
تورکجه به نقل ایدیلشدر

مترجمی : کوربیلی زاده احمد جمال

آلمانجه ترجمه سنک مقدمه سی

بو اثر، هرشیدن اول موضوعنک علمی اهمیتیه دولایسیله نشر ایدیلیور . غربی آسیا مملکتلرنک
مدنی حیاتی ایچین عرب فتوحاننہ قدر خریستیانلق احتمالکله اک مهم بر موجودیت تشکیل ایدر .
خریستیانلق انتشارینی تاریخنک عمومی مناسبتلری داخلنده تلی ایتمک خصوصنده کی اهتامدن دولایی
اثرک انتشاری تأخر ایتدی .

نسطوریلک ، شرق خریستیانلقی داخلنده قوه حیاتییه حائز بر موقع حاکمیتده بولوندیغی مدتیجه،
جغرافی ساحه اعتباریله سوریه ایله جوارنده کی همحدود حوالایی استیلا ایتدی . شرقی و غربی آسیانک
مدنی مبادله سنه خدمت ایدن یوللر خریستیانلقده خادم اولدی . بویوللر کیتدیجه شرقه دوغزی آساع
پیدا ایدرک ایران و تورکستان اورتہ سندن چینہ قدر امتداد ایدر . ایسته اصل ایچ آنادولی ایله
چینده درکه سریانی خریستیانلقنک بو اک اوزاق شعبه سی ایچین اوزون و تاریخنک مختلف تأثیرلره معروض
بر حیات مقدر بولوشدر .

شرق اورتہ قرنئی اولدن تفریق ایچین زمان حد فاصلنه چوقدن تجاوز ایدیلیور . شرق
آسیا خریستیانلقنک انتشار واهمیتی حقنده مارقوبولونک شایان حیرت تصویری تقریباً سکز عصری
قوجاقلایان بر تکاملک نتیجه سنی کوستریور . بالاخره موغول دوری ایله برابر تام برانقلاب وقوعه
کلیور ؛ بونکله بدوره قاپانیورکه بدوره نی شرق اورتہ قرنک ایلك نصف اوله رق اشارت ایدہ بیلیرز .
بودوره تاریخی حیات اعتباریله برچوق زنگینلکاری احتوا ایدر . مختلف مدنیت یوللرنک قارشیلشدیغی
ساحه ایسه تورکستاندر . بو ساحه نک تاریخی اهمیتیه جغرافیا اعتباریله مرکزده بولمسنندره؛ بوراده
سریانی ، چین ، هند و عجم حرث نفوذلری میدانہ چیقمش و مختلف تأثیر و عکس تأثیرلره فوق العاده
خصوصی و مشوش حرثی مناسبتلر یارامشدر . سوهن هه دنک کشفیاتی مرکزی آسیانک حرثی
مناسبتلرنک تمامیه شایان حیرت و عین زمانده ذات مسئله اعتباریله زنگین تصویرلرنی میدانہ چیقارمشدر .
بوراده چارپیشان تاریخی رابطه لر چوق اولدیغندن ، تنبعات ایچین بک مختلف علملرک متوازیاً

وجودینه لزوم واردر . بو ساحه داخلمده یاپیلان تاریخی تدقیقاته اشتراك ایدنلر آراسنده ایلک مرحلهده اولقی اوزره بو اساساتی تثبیت ایدنلر ، سینولوغ لردن ستانیلاس ژولین Stan. Julien ، پوتیه Pauthier ، هانری یول ، فریدرئخ هیرت Friedr. Hiith و جغرافیاجی فردیناند فون ریختهوفن در .

بونلردن باشقه ، سوک زمانلرده مرکزی آسیای طاینتان قیمتلی اترلیله روس عالمیری کلیر . برآز اول بحث ایدیلن تاریخی تدقیقات ايله علاقه دار اولان محترم دوستم پترسبورغلی دوكتور و بهلم بارتولدك تدقیق بنم ایچین بالخاصه بك قیمتداردر . بو تدقیقندن ، ایکی سبیدن دولای ، یا لکن بك آاز آلمان علمی خبردار اوله بیللمش ایدی . بو اثر روسجه یازلمش در . « تورکستانده موغول دورندن اولکی زمانه طائد خریستانلق » عنوانی طاشیر . « بارون فون روزن » طرفندن روس آرکه اولوژی شرقی قسمی نشریاتی میاننده ساحه انتشاره قونلش در [ج ۸ ، سن پترسبورغ ، ۱۸۹۴ ، ص ۳۲ - ۱] . اساساً روسجه یازیلان بو اثر دن استفاده بك چوقلرنجه ممکن اوله مامش در . بوندن باشقه بو اثرک بزجه آلدله ایدلمسی بك مشكل در . چونکه مذکور آرکه اولوژی نشریاتی ، آلمانیا ده بك آاز کتبخانه ده موجود در . بو اثر زنگین مالزومه احتوا ایدبور . بوسبیدن مورخلر ايله دینیات عالمیرینک بو اثری بك قولای آلدله ایتملرنی تأمین اتمک بوش بر امل تلقی ایدلر صانیرم . دوكتور بارتولد بو خصوصه کی طلبمه موافقت لطفنده بولندی . مع مافیه اثرک آلمانجه سی روسجه متننه نظراً بر مقدار اهمیتیز تصحیحات ايله بك اهمیتیز تلقی ایدیله . مع جک توسیعاتی احتوا ایدبور ؛ حتی بعض نقطه لردن تمامیه یکی بر تدقیق ماهیتنده کوروله بیلیر . بر توسیعات ، دوكتور بارتولد مسوده لری کوزدن کچیره رك تصحیح ایتمسی سابه سنده ممکن اولدی . بارتولد ترجمه بی کوزدن کچیررکن بعض ترجمه خطالرنی تصحیح اتمکله اکتفا اتمه دی ، ۱۸۹۶ دن بری توسیع ایتدیکی تدقیقاتنک نتیجه سنی ده علاوه ایتدی . قسماً یکی آلدله ایتدیکی معلومات ايله بعض اسکی فکرلرنی تصحیح ایتدی و قساده بعض یکی معلومات علاوه ایتدی . دوكتور بارتولده دوستانه علاقه سنندن دولای اک حار تشکرلری تقدیمه مسارعت ایدبورم . شوراسنی قید اتملی که بارتولد موغول فتوحاتنه قدر اولان دوره بی احتوا ایدن مساعیسی ايله اکتفا ایتمه مشدر . بو اثرینی تعقیباً « موغول استیلاسی زماننده تورکستان » عنوانلی روسجه بر تدقیق دها نشر ایتمش در [ج ۱ : متلر ، ج ۲ : نحریات ، سن پترسبورغ ، ۱۸۹۸ و ۱۹۰۰] .

آرده موضوع بحث بر طاقم مسئله لری خصوصی مساعیم ايله کرار آتدقیق ایلدم . علاوه ایدله بیلدیکم پارچه لری [اشارتی ايله کوستردم .

بو اثر ، بنی بر چوق خصوصلرده تنور ایتمش در . قارلر ایچین ده فائده لی اولمسی تمی ایدرم . ملی ادبیاته مالک اولان روس لسانی عین زمانده علم لسانی طالنده یوکسلدیکندن بو اثر روسیه و آلمانیا ده کی علمی مساعی آراسنده بر متوسط رولی ایفا ایدله جکدر .

روس تدقیقاتی ، بالخاصه شرقی تنبع خصوصنده ، علمک مختلف ساحه لرنده بك چوق قیمتدار مساعی ايله نتوج ایتمش در . بوساحه ده کی معلوماتمیزی ، بزجه آلدله ایدلمسی ممکن اولمایان زنگین مالزومه صاحب روس عالمیری واسطه سیله توسیع ایدله بیلیرز . بومالزومه نك آلدله ایدلمسی خصوصنده لسانی مشکلات ، اک اصغری بر درجه ده بیله وارد دکلدیر .

۱۸۸۶. سنه سنده سمیره چی [۱] ده کشف ایدیلن نسطوری کتابه لرندن بو کونه قدر ۲۰۶ دانه سی معاینه ایدیله رک پروفوسور د. آ. قوولسون ایله افاقده چی اعضاسندن و. و. رادلوف [۲] طرفلرندن لسانی ماهیتلری تثبیت ایدلمشدر. بو اثره پروفوسور قوولسونک اورته آسیاده نسطوریلرک انتشاری حقنده کی بر مقاله سی علاوه ایدلمش اولوب، بوساحده تکمیل اورنوبا عالمی طرفندن استمار ایدیلن بوتون مساعی بی همان کاملاً احتوا ایتکده در. مع مافیله اورنوبا عالمی نیک تدقیقاتی، شرق محرر لرنده بولدیغمز مالز مه بی توکتمکدن هنوز خیلی اوزا قدر. اورته آسیاده خریستیانلق حقنده بعض مونوغرافیلره مالکز؛ فقط بونلرک هپسی یاتشولوژی ویا سینولوژی اعتباریله وجوده کیش ویا دهها زیاده شرقی آسیایه تعلق ایتکده بولمشدر. مسلمانلره عائد خبرلره کلنجه، بو کونه قدر هیچ کیمسه بو خبرلری طویل مامش اولوب،

[۱] [سه میره چی ایالتی جنوبی سیریا ده کاشدر. جنوبده تیه - شان چین حدودینی تشکیل ایدر. شمالده ایسه حدود بالقاش کولندن کچر. شرقده چینک قولجه ایالتی کاش اولوب غربده سیردریا ده قدر اوزانیر. Wjerni مرکز نقطه سنی تشکیل ایدر. ساحه نیک جنوبده هیچ بر مخرجی موجود اولیان ایسیغ کول واردر؛ ایالتک اک بو یوک نهری اولان «چو» تیه ن شاندن منعی آلیر. ایسیغ کولک آلتی کیلومتره غربندن کچهرک کوجوک «قوته مالدی - Kut'maldy نهرینی کوله دوکر. بالقاش کولنه ایلی صوبی آقار. کتابه لر پیش به ق و طوقاق کولرینک اسکی مزار لرنده بولمشدر. بو محللر چو وادیسنده، الکساندر سلسله سنک تقریباً ۵۵ کیلومتره شمالنده برلرندن آریلیرلر. بوساحه موغوللر زمانته قدر زنکین اهالی به مالک اولدیغی کی خصوصی بر مدینه ده صاحب ایمش [۰]

[۲] [د. قوولسون، سه میره چی ایالتنده کشف ایدیلن سوریه به عائد کتابه لر حقنده معلومات متقدمه: Memoires de l'Academie Imperiale des sciences de St. Petersburg VIIe. [Serie t. XXX; V. No. 4, 1886] سه میره چیدن چیقاریلان سریانی - نسطوری کتابه لری د. قوولسون طرفندن ایضاح ایدیله رک نشر اولمشدر. بو کتابه لرده کی تورکجه مالز مه لسانیه حقنده بر ذیل دو قوتور رادلوف طرفندن نشر ایدیلدی کی، اوچ فوتو - تپیک تابو ایله برده پروفوسور دو قوتور یولیوس اوتینغ Julius Euting طرفندن اکمال ایدیلن فوتو تپیک لوحه، سنت پترسبورغ ده ۱۸۹۰ ترنخنده انتشار ایتمشدر: Mémoires de l'Académie Impériale des sciences de St. Petersburg. VII c. serie, t. XXXVII No. 8. [بونک حقنده: نوله که، شرق جمعیتی مجموعه سی ح ۴۴، ص ۵۲۰ - ۵۲۸]. بوندن باشقه سه میره چی ده بولنان سریانی - نسطوری کتابه لری (یکی طبع) دو قوتور قوولسون طرفندن نشر ایدلمشدر. سنت پترسبورغ ۱۸۹۷.

رشیدالدینک کرایتر [۱] حقندہ کی افاداتی استثنا ایدیلہجک اولورسہ، پک نادراً ذکر ایدلشدر . وضعیت بومرکزده اولدیغنه نظرآ، بو خصوصده کی معلوماتی طوپلامق وبونلری اوحوالده یرلشمش اولان سائر حرثی نفوذله ٹاند معلومات ایله برلشدیرمک، بزه پک اہمیتسز بر شی کی کورونیمور .

سہ میرہچی ساحسہنہ ٹاند اکی اسکی معلومات چینلیرده موجوددر . غربی تورکستانہ کوندربلن ایلیک چین سفارتی قبلالمیلاد ۱۴۰ سنہسنہ تصادف ایدر؛ بوزماندنبری چینلیر ایله تورکستان اقوامی آرا۔ نده کی مناسبات بعدالمیلاد ایکنجی عصرک اورتہلیرنہ قدردوام ایدرکہ بو مناسبات تام اوچ عصر مدتله انقطاعه اوغرامشدر . بو زمانلرده سہ میرہچی ده «وو۔ سون» کوچہ قبیله سی سا کندی . «وو۔ سون» قبیله سنک حرثی تکامل درجہ سنک دیگر شامانی کوچہ لردن فرقلی اولمادیغی، بو قبیله حقندہ کی چین معلوماتندن اکلشلمقدہ درہ بونلرک اقامت ایتدکری حوالیدہ زنکین مرعالر وچام اورمانلری واردی . فقط بوحوالی پک یاغمولری و صفوق ایدی [۲]؛ شرقی تورکستاندن غربی تورکستانہ [۳] منتهی اولان

[۱] کرایتر موغولستانده اورخونک شرقندہ مقیم ایدیلر . بونلرک، خریستیانخی نہ صورتله قبول ایتدکری آشاغیدہ کورولہجکدر . رشیدالدینک کرایتر حقندہ کی سوزلری «سن مارتن» طرفندن ذکر ایدیلش (ارمنستان حقندہ تاریخی وجغرافی مخطره پارس - ۱۸۱۸-۱۸۱۹، ح ۲، ص ۲۸۰)، اوزماندن بری صیق صیق تکرار ایدلشدر .

[۲] رامبھیاست (بیچورس)، اکی اسکی زمانلرده اورتہ آسیادہ یاشایان اقوام حتندہ معلومات قولکسیون، سنت پترسبورغ ۱۸۵۱، ح ۳، ص ۶۴ . ققرہ ، اکی اسکی خان اولان تسین۔خان۔ سو (Tsen-Han-shu) تاریخندن اقتباس ایدلشدر . بیچورینک ترجمہ سنہ نظرآ عینا شویله در: «اراضی دوزاولوب اوت ایله مستورددر؛ مملکت یاغمولری و صوٹوقدر . داغلرده پک چوق چام اغاچلری بولنور؛ وو۔ سونلر اراضی و باغہ ایله اصلا مشغول اولمازلر . سورولری ایله سمت سمت دولاشه رق کافی مقدارده صو و اوت بولورلر . عادتلی هیونخ۔ نو (هون) لرک عاداتہ مشاہدر . بو حوالیدہ چوق مقدارده آت بولونور . بورانک زنکینلری درت بش بیک رأس حیوانہ ماکدرلر . خاق ظالم ، حریص ، صداقتسز اولوب چاپوچلیقی ایچین ممنونیتله آقین یاغمه مہیادرلر . وو۔ سونلر اشکال خارجیلر ایله غربنک دیگر یابانچی ملترندن شایان اہمیت بر صورتده آیریلیرلر . ماوی کوزلی ، قرمزلی صاقالی ، مایعونہ بکزیہن تورکلر بولنردن کلشدر .» ویویہن دوست مارتنک: «Huns Bl n s on Ephtalites» [Paris 1849] ترجمہ سنندہ ایسہ باشقہ درلودر : «ماوی یاخود یشلمسی کوزلرہ ، کستانہ صاقاللمہ مالکدرلر ؛ نشأت ایتدکری مایعونلرہ مشاہدر .» ف . ہیرت طرفندن یاپیلان آلمانجہ ترجمہ سی، (باویہرا انجمن دانش قرالیسی اجتماع راپوری ۱۸۹۹ ، ح ۲ ، دفتر ۲ ، ص ۲۷۶) بیچورینک ترجمہ سی ایله توافق ایتکدہ در .

[۲] ہیاست ، I.e. III 65 ، «تسین۔خان۔ سو» دن : «بووک یول سورلہ (کاشغر) آراستندن تاوٹون ، (دوروان ، فرغانہ) ، قانغ۔کو و بووک یوٹہ چیلرہ طوغری امتداد ایدر .

آنا تجارت یولی کاشغر اوزرندن و فرغانه دن (خوقند) کچدیکندن سه میره چی مدینت یولندن خارجه و صاپا قالیر [۱].

بعدالمیلاد ایکنجی عصرک اورتهلرنده چینلیلرک «غرب مملکتی» ایله انقطاعه اوغرایان مناسباتی آنجق بشنجی عصرده یکیدن تأسس ایتدی. اوزماندن بری او حوالیده وقوعه کلان انقلابات پک مهم ایدی. «شمالی سلاله نك تاریخنه نظراً بو دورده غرب حکمدارلری متقابلاً بربرلری علیهنه کیریشدیلر. اوزمانک حادثاتی وضوح ایله تصور ایتمک غیر ممکندر [۲]؛ آلتنجی - اونجی عصرلرده یاشایان چین مورخلری اورتا آسیا اقوامنک حرثلری حقتده سلفلرندن چوق داها زنکین معلومات ویربورلر. بو معلوماته نظراً ایکی مدینت مرکزی طانیورز: بری ماوراءالنهرده دیکری اوغورستان [۳] دهک، اورته قرنک نهایتنه قدر اهمیتی محافظه ایتمشدر. سه میره چی ده - بالاخره کوره جکنز - ماوراءالنهر مدینتی اوغور مدینتندن چوق اول انتشار ایتمشدر. ووسونلرک شمال غریبسنده اقامت ایدن یوئه خانک کوچیه خلقی حقتده کی معلوماتده مدینت تاریخی نقطه نظرندن موجب استفاده در. چینلیلر بونلری هونلرک احفادندن اوله رق قید ایله، عادت ولسانلرینک «قائو» - کولر «ک (اوغور) عادات ولسانلرینه اویدیغنی سویله دکلرندن، بونلرک تورک اولدقلری اکلایشیلور. فقط بونلر دیکر کوچیه اقوامدن تمیزلکری وکونده اوچ کره سیقانملریله آریلرلر [۴].

[۱] ووسونلرک نهایت بشنجی عصرده ذکر ایدلمکده در. غریفوریهف، «سیتلره منسوب ساقلر» حقتده کی روسیه اترنده (سنت پترسبورغ ۱۸۷۱، ص ۱۸۴) چونلر یاده اطوران قیرغیز قباثلندن «اویسون» لری بونلرک بقایاسندن عد ایدیر. بونلرک برشعبه سی اولان «صاری اویسون» لر کندیلرینی برزمانلر بوبوک وقوتلی بردولتک بقایاسندن تاقی ایدرلر. پترووسکی، «زاپسکی Zapiski» نك عینی جلدنده (ج ۴۸، ص ۱۵۰) اوچ قیرغیز زمره سنک الیوم «الچین، آرغین، اوسون» اسمنی طاشیدقلرینی سویلیور. رادلوف، (قوداتقو بیلیک، مدخل ص ۵۸، ۸۱) ووسونلری «غرب تورکلری زمره سندن بر قبیله» اوله رق تاقی ایدور؛ آرستووک (شرق لسانلری سه مینه رلی نشریاتی داخلنده شرقی آسیا تدقیقاتی، ج ۱، ص ۲۰۰) دهکی مطالعاتی تدقیق ایدیکز؛ کذلک بو مطالعاته مخالف اولان نه. ح. بارکه رک (تاتارستانده بیگ سنه a thousand Years of the Tartars لوندره، ۱۸۹۵، ص ۲۵۴) آدلی اترینه ده باقکز.

[۲] هیاسنت، 437 و I.c. III.

[۳] هیاسنت؛ 181-189 و 147-158 و I.c. III.

[۴] هیاسنت، عین اثر، ج ۲، ص ۱۶۳؛ داها قیسه چرچیوه داخلنده اولان رادلونک عینی قتره سنه باقکز: (قوداتقو بیلیک، مدخل، ص ۶۱)؛ هیرت، — I. c. p. 274. چینلیلرک یوئه - خان اولارق یازدقلری قبیله اسمی نك اصلی شکلی بوکونه قدر مجهولدر.

هرنه قدر فرغانه دن کاشغره کیدن یول داها قیسه وداها آلوریشنی ایسه ده، یدنجی عصرده اولاشرقی تورکستاندن وسه میره چی اورته سندن غربی تورکستانه منتهی یکی بر یولدن بحث اولونمقده در . تجارت یولنک تبدلی مختلف اسباب ایله ایضاح ایدیله یلیر . اولاسه میره چی ، حاکمیتلی بوتون اورته آسیا و شرقی آوروپانک بر قسمی اوزرنده اوزانان تورک خانلرینک (الکاسی اطرافنده) مقر حاکمیتلرینه موصل یول اوزرنده در . بو نوع کوچیه حکمدارلرک چادرلی اوردو کاهلری تجارتک نقطه استنادی موقع و اهمیتنی حائزدر . ۵۸۱ سنه سندن سوکرا تورکلرک حاکمیتی ایکی قسمه آرلدی . غرب تورکلرینک خانلری ، ترجیحاً اوزمانکی ووسون ساحه سنده یشادیلر . بوندن دولای سهره چی تاجرلر اوزرنده داهازیا ده قوه جاذبه یی حائز اولدی . نهایت بوراده ، یدنجی عصرده فرغانه ده ظهور ایدرک هیوئن - چانگ افاده سنه نظراً متعدد سنه لر دوام ایدن فارغه شه لگک تاثیراته نظر دتی جلب ایده لم [۲] . یکی تجارت یولنک ایشاتیلیمسی اویفورلق و مدنیته توسعی ایچین اجرای تاثیردن خالی قالمادی .

غربی تورکستان مدنیته حقنده الکشایان اعتماد معلوماتی ، ۶۲۹ [۳] سنه سنده بو حوالیده یولنش اولان « هیوئن - چانگ » وریور . مومی الیه آفصودن ابتداراً بو یولک مشکلاتی یتک صورتیه تیهن - شانله و آشکار اوله رق به ده ل کچیدنن [۴] کچدی ؛ ایسیغ کول صوینک جنوب ساحلی بونجه اوزایان مسافه یی قطع ایتدکن سوکرا ، سو-یه (چو) نهرینه واصل اولدی ؛ بوراده بر شهر بولدی که [۵] ، تاجرلر مختلف محللردن کلرک اجتماع ایدیورلردی .

[۱] هیاسنت ، ج ۱ ، ص ۳۴۱ ؛ پارکر ، A thousand years of the Tarars ، ص ۲۳۵ ،

[۲] ستانیلاس ژولین طرفندن مترجم « غرب حوالیسی حقنده مخطره » : Mémoires sur les contrées occidentales

[۳] روسجه متنده سیاحتنامه نک تاریخ تحریری سهواً ۶۴۸ اوله رق کوسترلشدره . هیوئن - چانگک سیاحتی ۱۶ سنه امتداد ایتشدر (۶۲۹ - ۶۴۵) . سیاح بو مدتک بو یولک بر قسمی هندستانه کچردی . باقکز : ستانیلاس ژولین ، هیوئن - چانگ ، حیاتنک تاریخجه سی ، پارس ۱۸۵۳ ، مقدمه ص ۸ .

[۴] بو کچید اوزمانلر عینی اسمی طاشیوردی . (جنیلر آراسنده « یا - تا سلسله سی ») . ده کینی ، (هونلر تاریخچی ج ۱ ، قسم ۲ ، ص ۶۵) ، « هان » سلاله سنک بدایتی حقنده کی چین - جغرافیاجیلرینک افاده لرندن بحث ایدیور .

[۵] بو شهرک برلی اسمی « سویاب » در (آشاغی به باقکز) .

بوشهرک غربنده برطاقم مستقل شهرلر بولنوردی . بو شهرلرک هر بری دیکرندن مستقل رؤسایه مالکدی . فقط بوتون بو رئیسار تورکزه تابعدیلر . چونهری کنارنده کی چو شهرندن « کیه - چوانغ - نو » حکمدارلقنه قدر اولان حوالییه « سو - لی » تسمیه ایدرلر . سکنه، یازی ولسانلرینک ده دلالت ایتدیکی عینی اسمی طاشیر . الفباسی ۳۲ اشارتدن مرکبدر . بو اشارتلر میاننده تاریخی شکلدرده واردرکه بربرلرینک یازیلرخی ایضاح ایچین قوللانیرلر . کتابلر یوقاریدن آشاغییه دوغری اوقونور . اهلینک اشکال خارجه سی حقنده ویریلن معلوماته کوره بونلر یوکسک بویلی ایشلر ؛ البسه لری پاموق ، یوک ودری ایش ؛ بویوک برا کثرتی صاحب لری اوررلر واورکوبی صالیویرلرلر مش ؛ آره صره باشلرخی تراش ایدرلر ، و آنلرخی بر پارچه ایله اورترلرلر مش . سجیه لری نک کوشکلکی ، یالانه انهماک ، حیله ، احتیاص وهر نوع تسویلات ایله تمایز ایشلدرلر . زنگینلری کندی آرالرنده یوکسک اعتباردن مستفید اولورلردی . فقط خارجا زنگینلر فقیرلردن هیچ بر وجهله تفریق اولونه مازدی . اهلینک نصفی زراعتله مشغول اولورلردی . دیکر قسمی ایسه تجارت ایدردی [۱] .

کیه - چوانغ - نو (مسلمانلرجه « چاغانیان » چنیلرجه بعضاً ساده جه « شی » [۲]) حاکمیتی ، سمرقندک [۳] جنوبنده ایدی . هیوئهن - چانغک ویردیکی معلومات ، آمو - دریا ایله « چو » نهرلری آراسنده کی حوالینک حرثی وحدته مالکیتنی قبوله اجبار ایدیور . بو حرث مرکزی ، بویوک بر احتمال ایله « سمرقند » دوغرودر . هیوئهن - چانغک افاده سنه نظرآ ، سمرقند اهلینسی قومشولرینک آداب و اخلاقنه متعلق قوانین خصوصنده صاحب صلاحیت ایدیلر [۴] . چین محررلرینک ویردیکی معلومات ده کوستورورکه سمرقند اهمیتی

[۱] Mémoires sur les contrées occidentales, 4, 12 - 13

[۲] هیاسنت ، ۳۹ ، ص ۲۴۶ - ۲۴۷ ؛ توماشهک ، صغدیانا ، ص ۱۱۹

[۳] Mémoires sur les contrées orientales T. 11, p. 283 بوحوالینک اورته قرنده کی

« کش » و بو کونکی « حصار » ایله عینی بیان ایدیلدور . بو خطالی تصریح أساساً « زاپسکی » دم (ج ۸ ، ص ۱۵۰) پترووسکی طرفندن تصحیح ایدلشدور . معلومدرکه « کنن » بو کونکی « شهر سبز » ک عینی اولوب « حصار » دکلدور . ساغانیان ویا چاغانیان حقنده باقکز : توماشهک ، صغدیانا ، ص ۳۸ ؛ کیه - چوانغ - نا یا خود « کش » (اسکی شکل کیس) حقنده مارقووارته باقکز : اسکی تورک کتابه لرینک قرونولوژیسی ، لاپزیغ ۱۸۹۸ ، ص ۵۶ - ۵۷

[۴] باقکز : غرب حوالینسی حقنده مخطرہ ، ج ۱ ، ص ۱۹ .

حائز سیاسی برفوذ اجرا ایدوردی [۱]. « هیوئن - چانغ » ک تعقیب ایتدیکی سیاحت یولی تانغ سلاهنسنگ تاریخنده کی یولک عینی اولدینی آشکاردر [۲]:

ایسیغ - کول دن (غریبه دوغری)

اورادن ۴۰ لی مسافده تورغ شهری

» ۱۱۰ [۳] لی مسافده هولاً شهری

» ۳۰ » » پهچی »

وادینک اورته سندن کچیلنجه سوئی - شه - چوئن نهرینک آغزینه واریلیر [۴].

اورادن ۸۰ لی مسافده Fi-lo-tsian-kiun (۵) شهرینه

» ۲۰ [۶] لی مسافده Sui-yé اولکینک غریبنده کائندر .

بونک شمانده Sui-yé schui نهری آقار. بونلرک شمانده ۴۰ لی مسافده تورک خاقانلرینک [۷]

اقامت ایتدکری کیه تان جبال سلسله سی واردر .

Sui-yé دن غریبه دوغری ۱۰ لی مسافده [۸] mi-kou [۹] شهری واردر .

[۱] هیاسنت ، ج ۳ ، ص ۱۸۲ ؛ متن (« شمالی سلاہ » تاریخندن) شوبه در : قانغ بردوت شکیمه در ؛ Ho, tsao, Si, Mi کوجوک (Sian-au) (Mu, Wu-na-o, po-so,) کبی غرب حکمدارلرینک قسم اعظمی اوکا تابع اولمشلردر . بو حوالی حقنده دها فضله تفصیلات آلمق ایچین باقکز : مارقورات ، اسکی تورک کتابلرینک قرونولوژیسی ، ص ۶۴ - ۵۸ .

[۲] ده کینی ، هونلر تاریخی ، ج ۱ ، ایکنجی قسم ، ص ۵۶۶ تعاقب ایدن ایضاحات میاننده لایقوله تصریح ایدلمدر . هیرتک مرحله نامه سنه باقکز ؛ تونیوقوق کتابه سنک خاتمه سنه باقکز : ص ۷۲-۷۳ ؛ (رادلوف ؛ موغولستانده اسکی تورک کتابلری ، ایکنجی سلسله) .

[۳] هیرته نظراً ۱۳۰

[۴] هیرته نظراً کچیددن Sin-yé وادیسنگ آغزینه واریلیر .

[۵] هیرته کوره « چزال - پی - لو Pei-lo شهری اولوب بولندیفی موقعک بوکونکی

طوقاق حوالیسنه توافق ایتمی ایجاب ایدر .

[۶] هیرته کوره ۴۰

[۷] هیرته کوره اون قیله نک قاآنی قوماندان اتخاب ایدلمک ممتاددر .

[۸] هیرته نظراً ۴۰

[۹] هیرته کوره Mi حکومتک شهری ایمش .

اورادن ۳۰ لی مسافده Sin شهری واردر .

» » ۶۰ » Tun-kién شهری واردر .

» » ۵۰ » A-schī-fou-lai واردر .

» » ۷۰ » Kū-lan »

» » ۱۰ » [۸] To-kien »

» ۵۰ » Ta-lo-sī (تالاس ویا طراز) واردر .

ایلروده بو سیاحت یولندن بحث ایتمک فرصته تکرار نائل اوله جغز . چین مورخلری ماوراءالنهر اهلینسک «بودی» [۲] اولدیغنی اشارت ایدیلر . مع هذا دیگر اقوامک دینلری حقنده چینلیرک وریکی معلومات، بالخاصه پک آز اهمیتله تلقی ایدلمیلر؛ زیرا بعضاً چینلیر، آرا رنده هیچ برمشابهت نقطهسی بولنمیان دینلری یکدیگرینه قاریشدریلر [۳]. مع هذا ماوراءالنهرده بودیزم حننده آریجه معلوماتده مالکز ؛ «الندیم» ک افاده سنه کوره بوراده کی بودیلر «مانیخه ییست» لرک سلفلریدر [۴]؛ فهرستک دیگر بر فقره سنده

[۸] هیرته نظراً Schui.Kiên

[۲] هیاست ، ج ۳ ، ص ۱۸۳ : «بودایی تقدیس ایدرلر» (قانع مملکتی اهلایی حقنده)

«شمال سلالهسی تاریخندن»

E. Bretschneider, *Mediaeval Researches from Eastern Asiatic Sources* [۳]

نوندره ۱۸۸۸ ، ج ۲ ، ص ۲۹۴ [غربی آسیانک مسلمان ساحه سنه ومثلاً آذربایجانده تعلق ایدن Ming-shi ده کی چین بیاناتنده «اهالینک بودایه برستش ابتدکاری» صیق صیق تکرار ایدلمکده در . حتی بر دفعه ده «قرآن» ، فو - کینغ یعنی «بودانک کتابی» اوله رق کوستریلیور ؛ هیرت ، *Guina and the Roman Orient* ص ۲۸۴.]

[۴] فلوغهل : مانی ، نظریهسی ویا زیلری . لایزیغ ، ۱۸۶۲ ، ص ۱۰۵ [مانیخه ییستلر

عجم قرالرینک تعقیباتنه معروض قالدقلرندن تورکستانه التجا ایتمش لردر . بونلردن اول Samanäer لری یانجی مهاجر اوله رق ذکر ایدلمکده در . Σαμαναί یا خود Σαμαναί اسمی - Clem. Alex. Strom. 1, 15 ریاضت صاحبی ، دینجی راهب وبالخاصه بودی راهب معناسنه اولان سانسقریجه S'raman کله سنندن . اشتقاق ایتدیریلیرسه ، بو صوکنجیلر بودیدرلر . بونلرک استادلرینک «بوداسف» قسمیه ایدلریکی حقنده کی مسعودینک بیاناتی ده بو اساسه استناد ایدیلر . کتاب الفهرست ؛ فلوغهل ، ج ۱ ، ص ۳۴۵ (با فکز : ج ۲ ، ص ۱۸۰) «بوداسف = نبی السمنیه» دیه ذکر ایدلمکده در . «بوداسف» یا خود «بوداسف» دن بودا آکلاشیلما لیدر .]

شویله دینیور : « ماوراءالنهرک اکثریت خلقی اسلامیتدن اول بودینه (بودیلک)
سالک ایدیلر » [۱].

بودیلکک دوغریدن دوغری به عرب فتوحاتندن اول ماوراءالنهرده حاکم دین اولدیغنی
بو سوزلردن استنتاج ایتکده استعجال ایتمه ملی یز . هیوئهن - چانغ سیاحت ایتمش اولدیغنی
بوتون حوالیده ، بودی « Stūhas » لرنده (طاش آباتی) ، مناسترلرده و سائرده توقف
ایتشد . بونکله برابر آمو - دریایه دوغریدن دوغری به مربوط اولان حوالی استثنای
ایدیلیرسه ، ماوراءالنهرده برکله ایله اولسون - بودیلکدن بحث ایتیمور . هیوئهن - چانغ [۲] ک
چینجه بیوغرافیسنده سمرقند حکمداری ایله خلقنک بودا دینه سالک اولیوب آتپرست
اولدقاری تخصیصاً ذکر ایدلکیده در . واقعا بوراده ایکی بودی مناستر موجوددی ؛ فقط
تمامیله غیر مسکون ایدی . یابانچی مهاجرلر بو مناسترلر داخلنده پناه آرادقاری زمان
اهالی اونلری یانغینلر ایله دفع و تبعید ایدردی . مع مافیه هیوئهن چانغ ، بو حوالیده بودیلکی
نهایت تأسیسه موفق اولدی ؛ بالذات حکمدار بودیلک طرفدار اولدی ؛ هر ایکی مناستر
یکیدن راهبیلر ایله تولدی . فقط حکمدارک پک آز دوام ایدن فعالیت ، همان همان هیچ
بر ایز براقه دی . آشاغیده بودیلکک ایضاحاتی اثناسنده آکلاشیله چندرکه ، شرقی تورکستانده
هند یازیمی ، غریبه ایسه هر هانکی بر الفبا [۳] تعمیم ایتشدی . چین مورخلری شرقی
تورکستانده و افغانستانده هند یازیسنگ تعمیمندن بحث ایدیورلر ؛ فقط ماوراءالنهر
و اوغور یازیسنی اراؤه ایچین باشقه برکله استعمال ایدیورلر : هو - سو Hu-Su
(باربار یازیمی) .

[۱] کتاب الفهرست ، ناشری فلوغه ل ، ج ۱ : متنی ایله برلکده اولارق دو قنور بو هان رودیغه
Dr. Joche. Roediger طرفندن نشر ایدلش در . لاپریغ ، ۱۸۷۱ ، ص ۳۴۵ ، سطر ۱۴ :
(قبل الاسلام وفق القدم) .

[۲] ستانیلاس ژولین طرفندن مترجم هیوئهن - چانغ تاریخی حیاتی وهندستانه سیاحتلری ،
پارس ۱۸۵۳ ، ص ۵۹ - ۶۰ .

[۳] (شرقی تورکستانده بودی مدینتی خقنده داما فضله معلومات آبهل ره موزا طرفندن
Histoire de la ville Khotan ختن شهرینک تاریخی اسمی نامیله ترجمه ایدیلن - Thai-tsching-jih
tung-tsching نام چین تاریخنده موجوددر : ختن ایله چین آراسنده تقریباً قبل المیلاد یوز سنه سندن بری
مناسبات موجوددر . میلاددن سوکرا ۷۳ سنه سنده ختن چین حکومتته الحاق ایدلش اولوب ، درت
یوز سنه سنده بو شهر ، بوتون مناسیبه ، انکشاف ایتمش بر بودی مملکتی ایدی . سوهن هه دینک

ماوراءالنهر یازی شکلاری حقننده المزده «الندیم» ک ویردیکی معلومات واردر ؛ بو معلوماته نظراً ماوراءالنهر وسمر قند اهاالسی کتابارنده مانی یازی شکلارینی استعمال ایدرلردی [۱]. مختلف ثنائی‌الاساس مذهب طرفدارلری کرکروما حکومتی داخلنده کرک عجمستانده عینی تعقیباته معروض قالدقلرندن، بونلر، اوچنچی عصرده ماوراءالنهرده یرلشمکه باشلادیلر . بونلر میاننده بولنان مانیخه‌ئیستلر دیگر مذهب سسالکلرندن عدداً کثیر ایدیلر ؛ بونلرک آرارلنده کی تشکیلاتک صیقیلغی ده آریجه فائقیت بخش ایدیوردی . بوتون بو شرائط تحت تأثیرنده اوله‌رق مانیخه‌ئیستلر تدریجاً حاکم موقعی اشغال ایتدیلر . دیگر ثنائی مذهبیره کلنجه ، « دیصانلر » خراسان و چینه قدر یاییلمشردی ؛ فقط بونلر داغنیق یاشادقلری کی معبدلری ده یوقدی [۲] .

تاقلا - ماقان چولنده کشف ایتدیکی هر ایکی بودی شهر خرابه‌سنک اثبات ایتدیکی کیتک بودیلک ایله علاقه‌سنک چین ایله مناسیاندن چوق دها اسکی اولدیگی محقق در (آسیا چوللرنده ح ۲ ص ۵۹-۷۹) . بو مدینتک چینلیر زماننده قوملر آلتنده قالمق صورتیه محو اولدیغی آ. کلاشیلور . چین منابی محو و منقرض اولان تو - هو - لو Tu-ho-lo (تاقلا) حکومتی حقننده معلومات بردقلری کی قومده کومولن «هالاو - لوقیا» شهرندن ده بحث ایدیورلر . سوون هه‌دن طرفندن ختنده کشف ایدیلن آل یازیلری تمامیه خصوصیتی حائزدر . بو آل یازیلرینک اشکالی هر حالده هند اشکالی میاننده تعداد ایدیله‌میجکی کی ماهیتی ده بوکونه قدر تعیین ایدیله‌مامشدر . باقکز : سوون هه‌دن ح ۲ . ص ۵۲ . بعدالمیلاد ۶۳۲ سنه‌سندن اعتباراً شرقی تورکستانده آرتق بودیلکدن بحث ایدیلکی ایشتمیورز . عرب فاتحلر آرتق کاشغردن دها ایلروره کیتمه‌مشلر و بو حوالی ده یالکز برچا پولجی آلابی طرفندن (میلاددن سوکره ۷۱۵) تخریب ایدلمشدر . (باقکز : طبری ح ۲ ص ۱۲۷۵ - ۱۲۷۹) . مملکتده حاکم عنصر اولان توکلرک اکثریتک اسلامیتی ۲۴۹۹ده [میلاددن سوکرا ۹۶۰ تاریخنده] قبول ایتدقلری ظن اولونویور . باقکز : ابن‌الاثیر تاریخ، ج ۸ ، ص ۳۹۶ و بارتولدک اسکی تورک کتابهلری و عرب منبعلری ، ص ۲۸ (رادلوف . موغولستانده اسکی تورک کتابهلری . ایکنچی سلسله) . بوراسان ، ختن و چولده کی خرابلره حائذ ارکه‌تولوژیک آبدلر، تاریخی تکامل صره‌سیله ترتیب ایدیلکی حالده ، پاله‌اوغرافیک کشفیات، تاریخی مناسبتلری اعتباریه هنوز قطعیتله تعیین ایدیله‌مز .

[۱] مانی ، ۶۷ - ۱۶۶ . [بوکا نظراً مانی ، کتابلرینی عجمجه و سریانی لسانندن اشتقاق ایتدیریلن یازی ایله یازمشدر . «مانیخه‌ئیستلر بویازی ایله کتاب مقدسلری ایله قانوننامه‌لرینی یازمشلردر . ماوراءالنهر وسمرقند اهاالسی دینی کتابارنده بو حرفلری استعمال ایشلردرکه بوسیدین «قلم‌لین» اوله‌رق توصیف ایدلمشدر »]

[۲] فلوغهل ، ۱۶۲ - ۱۶۱ . I. c.

مزدکیار، «شہزستانی» [۱] نك افادہ سنہ نظرآ، «سمرقند»، «شاش» و «ایلاق» دہ
 یرلشدیلر . بونلر «سیر دریا» ایله «چو» آراسندہ کی ساحہ داخلندہ ایلك حزث عامللری
 اولوب، بونلر دہ، دیکرلری کی، عددآ پك دونندہ بولندقلری مانیحہ یستلرک نفوذلری
 آلتندہ قالمش اولملری پك محتملدر . - بوکا نمائل مثاله اسلام دورندہ دہ تصادف ایدرز :
 سامانیلرک بولندیفی ساحہ داخلندہ حنفیلرک مذهبی حاکم ایدی ؛ حالبوکه بو ساحہ نك
 شمال حدودندہ کی مملکتلر دہ شافعیلر [۲] ساکن بولونیورلردی که، کورونوشه نظرآ، قومشو
 تورکلر آراسندہ حنفیلرک حاکمیتنه مانع اولمادی . بوندن باشقه، ایلریدہ دہ کورہ جکمز
 کی، مزدکی افکاری ماوراءالنهر اهلایسی اوزرندہ قوتلی ودواملی برتائیر اجرا ایتمش در .
 اولجه بر طاقم میسیونرلرک شرقه کیتملری طولانیسیله خریستانلق دردنجی عصرده
 کثیف کتلرله شرقه داخل اولمغه باشلایور . ۳۳۲ سنہ سنده « مرو » دہ خریستان
 بر یسقیپوسه تصادف ایدیوروز . فقط خریستانلقک انتشاری، شائی اساس دینلرک انتشاری
 قارشوسندہ پك کریده قالیر . عجم قراللری طرفندن اجرا ایدیلن تعقیبات ، آنجق
 خریستانلق روماده حاکم دیں موقعنه یوکسه لکدن صوکر ا باشلادیغندن ، شرق حدودی
 حوالیسندہ بولنلرله نظرآ بالطبع عددآ دها کثیف اولان ایرانک غرب ممالکتندہ کی
 خریستانلر، روما حکومتی حدودی داخلنه قولایجه کچهرک کندیلرینی تعقیباتدن قورتار .
 مشلردر . بوندن ماعدامذاهب ضالہ، هریرده اولدیفی کی، اجنبی دین ایچون یاپیلان پروپاگاندا
 دهازیاده قوتله تعقیب ایدلمشدر؛ بودی خریستان ومارسیونیتلر، خراساندہ [۳] صیغینه جق
 بر ملجأ بولدیلر . دیصانیلر ، مانیحہ یستلر و مزدکیار ، ساسانی حکومتی حدودلری

[۱] « ابوالفتح محمدالشہزستانی » نك دینی فرقهلر و فلسفه مسلکری . تشودور هار بروککر
 طرفندن ترجمہ ایدلمشدر ، هاله ۱۸۵۰ ، برنجی قسم ، ص ۲۹۳ .

[۲] مقدسی ، عرب جغرافیاجیلر کلیاتی ، دوهویہ طبعی ، ج ۳ ، ص ۲۲۳

[۳] بودیلک حقتندہ معلومات آلمق ایچین « بارون روزن » ک روس آرکه ئولوژی جمعیتک
 شرق شعبہ سی یازیلرندہ کی مقاله سنہ باقکز . بارون روزن بورادہ بیرونی یه استناد ایدیور ؛ البیرونی نك
 اندیاسنه باقکز : in the arabic original by Dr. Sachau, p. 40-41 البرونینک اندیاسی .
 انگلیزجه طبعی ، دوکتور ساخاو ، (in Trubner's Oriental Series) لوندردہ ۱۸۸۸ ، ج ۱ ،
 ص ۲۱ . بورادہ فضلہ اولهرق ، بودیلرک « بلخ ک شرفندہ کی » حوالیہ چکیلمک مجبوریتندہ قالدیلرینی
 سویله یور . مارسیونیتلر حقتندہ باقکز : فلوغه ل ، مانی ، ۱۶۰ .

خارجنده یرلشمکه مجبور اولدیله . « هیوهن - چانغ »، ماوراءالنهر یازیسنه « سو - لی » Su-li تسمیه ایدلدیکنی سویلیور . بوندن سریانی یازیسنک قصدایدن بکی اغلب احتمالدر [۱] . ایرانده تعمیم ایدن بو دینی تشکیلاتک هپسنک کندینه مخصوص آری الفبالی موجود اولدینی معلومدر . بونلره مودهل و اساس وظیفه سنی سریانی یازیمی کورمشدر . عرب منبعلرندن بیلوررکه مایخه ییستلرک مقدس کتابلری اکثریت اعتباریله سریانی لسانیه یازیش ایدی [۲] . « هیوهن - چانغ » طرفندن بیلدیریلن حرفلرک عددی ده خریستیانلقدن زیاده مایخه ییستلرکه دلالت ایتمکدهدر . معلوم اولدینی وجهله خریستیان سوریلرک الفبایی ۲۴ حرفدن متشکلدر ؛ یالکز « ایاس فون تیر خان » Elias von Tirhan ک غرامری ۳۰ حرفه مالکدرکه ، التي صدالی حرف ایله روجه γ و π حرفلری آری اصوات اولق اوزره برلکده حساب ایتمکدهدر [۳] . بوکا مقابل، مایخه ییستلرک الفبایی داها زنکیکن ایدی ؛ بو الفباء « الندییم » ک افاده سنجه عرب الفباسندن دهافسه حرفه یعنی ۲۸ اشارتدن فضله اشارته مالکدی [۴] .

ساسانیلر زماننده ماوراءالنهرده خریستیانلغک توسعی حقتده تاریخی تدقیقاته اساس اوله جق هیچ بر معلوماته مالک دکلز [۵] . ایلریده آریجه بحث ایدیه جکی اوزره یالکز

[۱] « غوثشمید » ک دیگر برطانیلری میاننده اشارت ایتدیکی کبی بوکله نک کاشغریجه « سولی » ایله مشابهتی (کوچوک یازیلر ، ج ۲ ، ص ۲۸۰) تصادفی در: کندک « بونده هس » ده کی « سوریک » « surik » ده بویهدر (توماشهک ، مرکزی آسیا تدقیقاتی ، ج ۱ ، صغدیانا . ص ۱۳ ؛ ویانه اجتماع راپوری ۱۸۸۷ ، ج ۸۷ ، ص ۷۷) . مارقووارتک « اسکی تورک کتابهلرینک قرونولوژیسی ص ۵۶ » سویک = صغده حقتده کی فکری ایله بارتولدک مقاله سنه باقکز (اسکی تورک کتابهلری وعرب منبعلری ، ص ۲۲ ، نوطه ۱) .

[۲] مانی یه یدی بیوک اثر عطف ایدلمکدهدرکه ، التي دانه سی سریانی لسانی ایله وعجمجه یازلمشدر فلوغهل ، مانی ۱۰۲ .

[۳] نسته سریانی غرامری ، ص ۲ .

[۴] فلوغهل ، مانی ، ۱۶۶-۱۶۷ .

[۵] ۶۷۷-۴۱۰ سنه لری ظرفنده انعقاد ایدن سینود مجلسلرینه اشتراک ایدن نسطوری پستپوسلری حقتده شقی سریانی احکام روحانیله لرنده (کوئیدی طرفندن نشر ایدلمشدر : شرق جمعیته مجموعه سی ۴۳ ، ص ۳۱۸-۴۱۴) ماوراءالنهره عائد هیچ بر تشکیلات رهبانیه éparchie بولیوروز . ۵۷۷ سنه سننده بر شهرک پستپوسی (یازمه ده موصل شهرنده) ذکر ایدلمکدهدر . « کوئیدی » بو شهرک سمرقند اولدینی ظنندهدر .

خریستانیلقک دها آلتنجی عصرده سمر قنده بزیسقیوسه مالک اولدینی احتمالی موضوع
بجٹ اولشددر .

۲

سکزنجی عصرده مختلف تورک قبیلهلری آراسنده انقطاعسمر دوام ایدن محاربلر او
حوالینک سکوتنی اخلال ایدیوردی . چین منبهرینه نظراً « تالاس » شهرینه منسوب
اولان چفتجیلر زره کیرلر ویکدیگرلرینی أسیر ایدرلردی [۱]. سکزنجی عصرک بدایتنده
عربلر قتیبهنک فتوحاتی سایهسنده متمادیاً ماوراءالنهره یرلشورلردی ؛ مع مافیہ بوحوالینک
قطعی متبوعیتی، بالآخره خلیفه معتم (۸۴۲ م) زماننده وقوعبولشددر [۲] . تالاس
نهرنده وقوعبولان میدان محاربهسی (تموز ۷۵۱ م)، غربی تورکستانده چین نفوذینه خاتمہ
چکدی [۳] .

بو حادثاتی تعقیب ایدن اون سنه طرفنده، تورک قارلوقلر [جینلیلرجه قو - لو - لو -
عربلرجه خرلخ ، خرلیه] سمیرهجی ایله سیر دریا حوالینسک [۴] شرق قسمنی اشغال
ایتدیلر .

[۱] هیاسنت، ج ۳ ، ص ۲۴۵ . - باقکز : هیرتک آلمانجه ترجمهسی، تونیوقوق کتابهسنه
عائده خاتمہ، ص ۷۱ .

[۲] بلاذدی ، دووهویه طبعی، ص ۴۳۱ .

[۳] بو محاربه عائدعربیجه وچینجه اثرلرده معلومات موجوددر (ابن الاثیر، ج ۵، ص ۳۴۴؛ طبری
و بلاذری بونحاربه دن بجٹ ایمیورلر) . قلا پروت . Tal. li-tur. p.213 : باقکز : هیرت،
تونیوقوق کتابهسنه عائده خاتمہ، ص ۸۲؛ قارا بکک مقالهسنده خطاء ۷۵۵ سنهسی ذکر ایدلشدره
(پایروس ارتس هرتسوغ رایتهرک قولکسیونی نهمریاتندن، ج ۲ و ۳ ، ص ۱۱۳) .

[۴] هیاسنت ، ج ۱، ص ۳۷۲ ؛ مازقووارت . اسکی تورک کتابهلری قرونولوژیسی . ص ۲۵۰ .
ابن اثیرده (ج ۵ ، ص ۱۵۲) قارلوقلرک دها (۱۱۹ - ۷۳۷ م) تاریخنده طخارستان جوارنده
ظهور ایتدکلری مذکوردرکه شایان دقتدر . عینی معلوماته طبریدهده تصادف ایدلمکدهدر . ج ۲،
ص ۱۶۱۲ ؛ بوتلر فی الحقیقه قارلوقلرک خصوصی بر شعبه سیدی . باقکز : بازتولد ، اسکی تورک
خبرلری وهرب منبهرلی ص ۲۷ . عینی موقلمرده ، آمو - دریانک شالنده هیوئمن - چانغ (ج ۱ ،
ص ۲۶) هی - سو Hi-Su ویا هو - سو Ho-Su تورک قبیله سنندن بجٹ ایدیور . توماشک ،
(اورته آسیا تدقیقاتی، ج ۱ . ص ۴۰ = ویانه اجتماع راپوری ، ج ۸۷ ، ص ۱۰۴) بونلرک
« غز » لر اولمی احتمالی ایلری سورویور .

عربلر ایله اورته آسیا ملتلی آراسنده تجاری مناسبات داها سکنزنجی عصرده باشلامشدی. چینه کیدن اسکی یولدن باشقه، اولجه ذکر ایدلامش اولان یکی برتجارت یولی بولیوروز. چین خبرلینه کوره عرب تاجرلی اوچ سنهده بردفعه «قوچا» دن ایپک یولکی کاروانلر چیقاره رق «ینسه پی» منبعلینه دوغری قیرغیزلرک مرکز حکومتنه سوق ایدرلردی. تبتیلرده عینی یولدن استفاده ایدرلردی. یولده تاجرلر قارلو قارک مملکتنده توقف ایدرلردی که، اویغورلرک باصقین و هجوملینه قارشلی محافظه ایچین قیرغیزلر تاجرلرک رفاقتنه محافظلر ویرردی [۱]. پک زیاده محتملدرکه مختلف دینلرک میسیونرلری ده عینی تجارت یولندن استفاده ایتشلردر.

ثنائی الاساس مذهبلر ماوراءالنهرده اولدقجه اوزون مدت بردوام اولمش و دوآلیستلرک عصبانی آنجق بویوک مشکلاته باصدیریله بیلمش در. حاصیلرک ریڈیلری قومشو تورکرلی امداده دعوت ایدردی؛ آره صره بالذات بونلر بو مقصدله کوچیلره کیدرلر و بونلرک آراسنده مذهبیلری نشر ایدرلردی [۲]. دوآلیستلرک صوک قوتلی حرکتی تشکیل ایدن «ابن مقنع» عصبانی ۷۸۰ سنهسنده باصدیرلیدی. قادینلری مشترک تلقی ایدن مذهبی کورونوشده، مزدکی ماهیتده در. مقنعک وفاتندن صوکراده مذهبی دوام ایتدی. طرفدارلری کندیلرخی مسلمان عد و تسمیه ایدرلردی. بونکله برابر نه عباداته متعلق احکام اسلامیه ونه ده طهارت و اوروجه اهمیت ویرمزلردی. قادینلر اولجه اولدینی کبی هرکسک مال مشترکی کبی ایدی [۳].

بونلرک بیاض البسه کیدنلرینی و دینی تلقیلرنده «زندیق» لره [۴] تقرب ایتدکلرینی

[۱] بوندن، اورخونده اوط ران و اورادن اعتباراً فتوحاتی تا غربه قدر توسیع ایدن بوملتک شمال شعبه سی مقصوددر: تجاری مناسبتلر حقنده. بافکر: هیاست، ج ۱، ص ۴۴۹؛ قلاپوت، T bl. H stori ص ۱۷۲؛ پارکر، A Thousand and years of the Tartars ص ۲۰۹.

[۲] قهرست. ج ۱۸، ص ۳۴۵. البرونی، شرق ملتلی قرونولوژیسی، زاخاو طرفندن نشر ایدنلشدر، ص ۲۱۱-۲۱۵. البرونی، شرق ملتلی قرونولوژیسی، ص ۱۹۳-۱۹۴.

[۳] شهر طرفندن نشر اولان ترشیخی نک بخارانک توپوغرافیک تعریفانی، پارس ۱۸۹۲، ص ۷۳.

[۴] قدس شریف مستشرقلر طرفندن «پیت المقدس» تسمیه ایدلرکنندن (اسکیپی کبی بیت المقدس دکل) «مقدیسی» شکلنی استعمال ایدیلر. رز. مقدیسی شکلنی حقنده «ژورنال آریایک» ده انتشار ایدن دو هوپه نک مقالهسنه بافکر (۹، ۱۴، ص ۳۶۷)؛ «سعمانی» نک «کتاب الانساب» نده

«مقدیسی» سویلور، «ترشخی» مترجمی «احمد بن محمد» زماننده (ترجه ۵۲۲ھ = ۱۱۲۸م تاریخنده وجوده گلشدر)، بومذهب «کش» و «نخش» و بخارا کویلرندن بعضیسنده انتشار ایتشدی [۱]. مؤخر سیاحارک، افغانستانک شمال قسمنده و آمو - دریانک منبع طرفلرنده مشاهده ایتدکری بعض عادات، احتمالکه مزدکی افکارینی ایضاح ایتکده در. الفنتون، «هزاره» (شمالی افغانستانده برقیله) لردن بحث ایدرکن، قاریسنگ قاپسنگ اشکینده برچفت ترلک کوره ن برآمدک هان اورادن اوزاقلاشدیغنی [۲] سویله دیکی کبی، احمد بن محمدده ماوراء النهرده کی اهل ضلال حقنده [۳] عینی شیئی سویله یور.

اسلامیتک ماوراء النهرده ندرجهده بطی انتشار ایتدیکنی ال مکمل اولارلق ترشخینک اثرندن آکلارز. اسلامیتک اک شدتلی دشمناری زنکینلر ایدی: فقیرلره، جامعه ردفعه کلشارنده عربلر طرفندن ایکشر درهم تأدیه ایدیلر و بو صورتله اسلامیه جلب و جذب ایدیلرلردی. بخاراده ایلك اساسلی جامع «قتیه» طرفندن (۹۴ هـ - ۷۱۲ م) تاریخنده انشا ایدلشدر؛ (۱۵۴ هـ - ۷۷۱ م) تاریخنده ایسه، بوحوالیده اهالینک اکثریسنگ مشرک اولسنه رغماً [۴]، ایکنجی جامع بنا ایدلدی. هر حالده اسلامیتک بوتون ماوراء النهرده حاکم اولسی، بوحوالینک عربلر طرفندن قطعی صورتده ضبط و تسخیرندن اول واقع اولمامش، وارجلهده کوردیکمز کبی، انجق دو قوزنجی عصرک اورته لرنده وقوعه کلش در.

اسلامیتک اوزمانلر تورک جنسلری آراسنده نشرینه ساعی اولدینی پروپاگاندا حقنده یالکز «یاقوت» ده معلوماته تصادف ایدیوروز [۵]. خلیفه هشام بن عبدالملک، (۷۴۳-۷۲۴) تورک سلطانه برسقیر کوندره رک اسلامیتی قبول ایتسنی طلب ایتدی. سفیر

(آسیا موزه سی یازمه لری ۵۴۳ آ. ف، ۴۱۷ ب) یالکز مقدیس (مقدس دکل) شکلی مذکوردر. «زندیق» کله سنک مختلف معناری حقنده «بارون روزن» ک مفصل مقاله سنه باتیکز: روس آرکه تولوژی جمعیتک شرق شعبه سی یازلری، ج ۶، ص ۳۳۶ - ۳۴۰. زندیق تعیری بعض دفعهده بودیکله دلالت ایتک ایتک اوزره استعمال ایدلشدر.

[۱] ترشخی، عین اثر

[۲] ن. میناهف: «آمودریا منبغری جواری حقنده معلومات» سنت پترسبورغ، ۱۸۷۹.

ص ۱۸۵، الفنتون An account of the kingdom of Gaubul vol II, p. 102-214.

[۳] ترشخی، عین اثر

[۴] ترشخی ص ۴۷، ۴۸، ۵۸.

[۵] یاقوت، جغرافیا لغتی، ووستنفلد طبعی، ۸۳۹.

سلطانه عقائد اسلامیه به عائد احکام اساسیه بیلیردی . بونک اوزرینه سلطان سقیر مواجهه سنده بروردونمونه سی ترتیب ایتدیرونک ترجمانه دیدی که: « سفیره سویله، افندیسته خبر ویرسون که بونلر آراسنده نه بربر، نه دمیرجی ونده تریزی موجود دکلدن . ا کر اونلر مسلمان اولورلرسه واحکام اسلامیه به تابع بولنورلرسه، یشامق ایچین وسائلی زهدن تدارک ایده جکدر ؟ »

بودوره عائد اوله رق ماوراء النهرده خریستیانلغه متعلق معلوماته مالکیز . «الندیم» شایان اعتماد برشاهدک (الثقه) سوزلرندن نقلاً صغدیانا اها لیسنگ دو آلیست و خریستیان اولدیغنی سویلیور [۱]. بوراده مسلمانلقدن هیچ بحث ایدلمدیکنه نظراً، بوا فادانک، عرب حاکمتنک ایلاک زمانلرینه تصادف ایتدیکی آشکاردر. نرشخی (l. c. p. ۵۲) بخاراده عرب قبائلندن بی حنظله جامعنک بولندیغنی مجلده وقتیه بر کلیسا (کنیسای ترسیان) بولندیغنی یازیور . بالذات نسطوریلرک کندی کلیسالری تاریخی حقنده ویردکلیری معلومات برچوق تضاد ومهمیتلرله مالاملدر . هرات، سمرقند وچین متره پولیدلکلرینک تأسسنی برقسم مورخلر بطریق سالیبازا (۷۲۹/۳۰ - ۷۰۷۲) یه عطف ایدیورلر ؛ دیکرلری ایسه Achai [۴۱۱-۴۱۵/۱۶] دیکر بعضاری ایسه Silà [۵۲۰-۵۰۴] [۲] موضوع بحث ایدیورلر .

[۱] « فهرست، ج ۱، ص ۱۸؛ (ها) اداتی « قرنکث » هده راجع اوله بیلیر . «النسی» (تاریخ سمرقند = سنت پترسبورغده آسیا موزه سی یازمه لری. ۵۷۴ aa یابراق ۸ ورسو ۵۷۴ . یابراق ۳؛ هرابکی یازمه ده « قرنکث » یازیلیدر) بو شهرک تأسسنی (قتیه) نک معاصر ی بولنان « سمرقند غورک » یته عطف ایتکده در. (طبری ناشری، « غوزک » طرز قرائتی قبول ایتکده در چینجه u-li-kia املاسنک کوستردیکی کی « غورک » او قومیلیدر؛ باقیز؛ مارقووارت، اسکی تورک کتابه لری قرونولوژیسی، ص ۸ . نوماشه که نظراً: صغدیانا، ص ۷۸) حکمدار بو شهر ی برادرینه هدیه ایتشدی. بک ممکن درکه سمرقندک فتحندن سوکرا اسلامیتی قبول ایتک ایسته میان آریستو قراتلر هجرت ایده رک بیکی بر شهر تأسس ایتش اولسونلر . عینی حال بخاراده ده وقوعه کلدی (نرشخی، شفه ر طبعی، ص ۴۷، ۶۲). « قرنکث » شهرینک تورکلر طرفندن مسکون اولدیغنی حقنده «الندیم» ک افاداتی، سمرقنده بر تورک سلاله سنک اجرای حاکمیت ایتدیکنه اشارت ایتکده درکه، بو طرز تلقی لهنه باشقه طرفلردنه اجرای شهادت ایدلمکده در. دائماً هر برده « قرنکث » او قومق لازمدر. بو شهر حقنده دها مفصل معلومات اسکی تورک خبرلری و عرب منبع لری آدلی «وو. بارتولد» ک اثرنده موجوددر (ص ۲۲) .

[۲] «اصانی» شرق کتبخانه سی ج ۳ . قسم ۲، ص ۴۲۶ . قرونولوژیک ایضاحاتی تعقیباً Grégorii و Albeloos Samy نک « غره غوریوس ابوالفرج کلیسا تاریخی طبعنده کی علاوات : Grégorii Barhebraei chronicon ecclesiasticum, 1-114 lovenii, 1872-77 .

یول Yule، اخای Achai معرفتیلہ ہراندہ بر پستقپوس - متروپولیت دکل - و سیلا Sil'a معرفتیلہ ایسہ سمرقنددہ بر پستقپوس تعیین ایدلیدیکنک بو ایضاحاتدن اکلاشیلیدیغنی و حالبوکہ نو پستقپوسلرک « سالیازاقا » طرفندن مترہ پولیدلکہ اصعاد ایدلیدیکنی بیان ایدیور [۱] . « Guidi - کوئیدی » نیک نشر ایتمش اولدینی شرق - سریانی پستقپوسلری لیستہ سندن اکلاشیلیدیغنی وجهلہ، ہراندہ اساساً ۴۳۰ سنہ سندنہ بر پستقپوس و ۵۸۸ سنہ سندنہ ایسہ بر متروپولیت بولونیوردی . نسطوری بطریق تیموتہ ٹوس Timotheus (۷۸۰ - ۸۱۹) خریستیانلقک ، عربلر طرفندن تحت تابعیتہ آلتماش اولان مرکزی آسیا ملتاری آراسندنہ انتشاری ایچین فوق العادہ فعالانہ صرف مساعیدہ بولوندینی آشکاردر . میسوتروسوب « ہالیہ زو Su-chaljesu » مذکور بطریق طرفندن بحر حزر ساحلندہ کی حوالیہ کوندرلشدی ؛ مشارلیہ اورادن ایچ آسیاہ داخل اولہرق چینہ قدر ایرولہدی . معلومدرکہ چینہ داہا میلاددن صوکرہ ۶۳۶ تاریخندہ « او - لو - پن O-lo-pen » طرفندن تأسیس ایدیلن نسطوری جماعتی بولونیوردی [۲] . سریانی راپورلرینہ اعتبار جائز ایسہ، بطریق تیموتہ ٹوس، خریستیانلق لہنہ امالہیہ موفق اولدینی تورک خاقانی ایلہ دیگر حکمدارلردن ناملر آلیوردی [۳] .

اورتہ آسیادہ خریستیانلقک حرثی اہمیتی حقنہ بر فکر حاصل ایدہ بیلیمک ایچین، سریانی کلیساسنک اساس خطاریغنی تعقیب ایتمک کمز لازم کایر .

میلاددن صوکرہ بشنجی عصر نہایتنہ دوغری، ساسانیلر نسطوریلری حمایہ ایدرک نسطوریلرک خریستیان عجملر آراسندنہ انتشارینہ قوہ مسلحہ ایلہ خادم اولشلردر . نسطوریلرک عجمستانہ حاکمیتی، یعقوبیلرک بیزانسدہ کی حاکمیتلری ایلہ عین زمانہ نہایت بولدی . قیصر برنجی ژوسن (۵۱۸ دن ۵۲۷ یہ قدر) خالکدوان رهبان مجلسنک مقرراتی موقع مرعیتہ وضع ایدرک، یعقوبیلری تبغیدایتدی . اوزماندنبری عجم حکمدارلری

Yule, Cathay and the way thither; being a collection of mediaeval notices of [۱]

China. London, 1866. vol. I. Preliminary Essay, p. xc — xci .

[۲] اصافی، بیلپوتہک اورینتال، ج ۳ و ۲، ص ۴۷۸ و متعاقب . - (ہیرت، چین و شرقی روما؛ منبعلر آراسندنہ بالخاصہ « سی - نغان - فو » کتابہ سی مہمدر . باقکن: yule، مارقوبلو، ج ۲، ص ۲۲ و متعاقب . - Pan.hier, De l'authenticité. de l'inscription Nestorienne. - 1857, , L'inscription syro-chinoise de Si-Ngon-fou. 1858]

[۳] عین اثر، ص ۴۸۲ .

اونلری تعقیب ایتک احتیاجنی حیس ایتدیلهر . مختلف احوال و عوامل تأثیری آلتنده اولهرق ، تفوق گاه نسطوریلر گاه یعقوبیلر طرفنده قالدی . داخلی آسیاده یعقوبیلرک پسیپوسلری آنجق سجستان و هرات پسیپوسلرنی تعین ایدن [۱] بطریق ماروتاس Maruthas زماندنبری میدانه حقمشدر . اورتودوقسلغک صوگ ایزلری ابرانده ایکنجی خیسرو (۵۹۰ - ۶۲۸) زماننده [۲] غائب اولدی ؛ آنجق عرب فتوحاتندن صوگرا اورتودوقسلر (ملکیتلر Melkit) یکیدن ایران و اورته آسیایه آقین ایتکک باشلادیلهر . الیرونی زماننده « مرو » ده [۳] بر اورتودوقس متروپولیده تصادف ایدوروز . کلیسایه منسوب مختلف فرقلر آراسنده کی مجادلات ، عرب حاکمیتی زمانه قدر دوام ایتدی . عیبرلر اکثریا نسطوریلر طرفنی التزام ایدورلردی . نسطوری بطریق اوحنجی « سابارژهزو » Sabarještu (۱۰۶۲ - ۱۰۷۲) زماننده خلیفه طرفندن اصدار ایدیلن امرنامه ده ، یعقوبی و ملکیت پسیپوسلرینک نسطوری قتولوقوسنه مربوط اولدینی و اونک امرلرنی ایضا ایله مکلف طوتولدینی بیلدیریلدوردی [۴] . فقط اوزمانلر نسطوریلرک حکومت طرفندن دیگر خریستیانلردن داها زیاده جدی واهتمامکار بر قونتروله تابع طوتولوردی . ۹۸۷ سنه سندنبری قتولوقوس ، خلیفه طرفندن - حتی پسیپوسلرک آرزولری خلافنه اولهرق - تعین و حجاب ایدلدی [۶] . آنجق ۱۱۴۲ سنه سننده قتولوقوس اوحنجی ابد - یسوع Ebed jesu ایله مافریان دیونیسوس Maphrian Dionysius آره سننده ائتلاف حاصل اولدی که ، بو صورتله ، نسطوریلر ایله یعقوبیلر آراسنده کی مجادلات نهایته ایرمش اولدی . ایشته او زماندنبری ، هر ایکی کلیسا رؤسای آراسنده یکدیگرلرینه قارشو تصدیقکارانه و حیلکارانه معاملاتده بولنلمقده در . کذلک موغوللر زماننده ده نسطوریلر ، قاتولیکلر مواجهه سننده ، دیگر خریستیان جماعتلرینه قارشو تسامح ایله کسب تمایز ایدرلر [۷] .

[۱] Barhebraeus, chron. ecles. III, 426 f.

[۲] Barhebraeus I, c. 1, 266-268.

[۳] الیرونی ، قرونولوژی ، زاجاو طبعی ، ص ۲۸۹ = زاجاو ترجمه سی ، ص ۲۸۳

[۴] اصافی ، بیلدیوتک اوریانتال ، ج ۲ و ۳

[۵] Barhebraeus . قرونولوژی نه قله سیاستیک ، ج ۳ ، ص ۲۵۶

[۶] عینی آر ، ج ۳ ، ص ۳۳۲

[۷] موشه میوس ، هیستوریا تارتارورم نه قله سیاستقا . هلمشتاد ۱۷۴۱ ، ذیل ۱۲ ، ص ۴۸ .
 «دومینکن اندره آسی دولونجیومه لول (I. c. ص ۵۱۲) طرفندن لاینجیه به مترجم - پسیپوس
 توزکیات مجموعه سی - ۵»

سریانی مدینتیک اساس عاملرینک ایرانی المنشاء اولدینی حقنده کی حقیقه شیمدی به

اودوفون توسکولومک - دردنجی اینوسانه یازیلان راپورده مندرج اولوب فرانسهده مقدس
لوئی به خطاباً کوندریلان موغول خانلردن برینک مکتوبنده شو عباره موجوددر :

Venimus cum potestate et mandato, ut omnes Christiani sint liberi a ser-
vitude et tributo, et angaria, et paedagogis et consimilibus, et sint in honore
et reverentia. et nullus tangat possessiones eorum Ita praecepit, quod in
lege Dei non sit differentia inter Latinum, et Graecum et Armenicum. Nes'o-
rinum, Jacobinum, et Omnes, qui adorant crucem. Omnes enim sunt unum
apud nos.»

نسطوریلرک قرانیسکدن راهی «روروق» ایله اولان مناسباتی شایان قیددر . بوذاتک، جغرافیا
انستیتوسی طرفندن ۱۸۳۹ سنه-نده پارسده منتشر : recueil de voyag. s et de mémoires :
آدلی کلیاتده کی سیاحتنامه سنه باقکیز [ج ۴ ، ص ۳۳۷] :

Nestorini occurrerunt processionaliter n. b. s. p. 339 : Magna multitudo
christianorum hungarorum, albanorum, rutenorum, georgianorum, hermenorum,
qui omnes non viderunt sacramentum ex quo fuerunt capti, quia ipsi Nesto-
rini nolebant eos admittere ad ecclesiam suam nisi rebaptizarentur ab eis.
Nobis nulam mentionem fecerunt super hoc: immo confitentur quod Ecclesia
Romana esset caput omnium ecclesiarum, et quod ipsi deberent recipere pat-
riarcham a papa, si via essent aperte

نسطوری سفیرلری وبالذات موغول خانی «کویوک» ک (۱۲۴۶-۱۲۴۸ تاریخته قدر) بالخاصه خریستیانلر
(بلا تفریق مذهب) ابراز ایتش اولدتلری، التفات و توجه دولایسیله مختلف ملتلرک روحانیلری موغول سراینه
جلب ایدلمشلردی. دوسسون، موغول تاریخی، ج ۲ ، ص ۲۳۵ ؛ «موغول استیلاسی زماننده تورکستان»
آدلی آرمده جویینک فارسی متنی محتویاتنه باقکیز برنجی قسم، متن، ص ۱۱۱). بوتون بونلر
یوهانده مونته قورویونوک نسطوریلر علیهنه اولان اتهاماتی قطعاً رد و جرح ایدیور :

Nestoriani quidam Christianitatis titulum praeferentis, sed a Christiana
religione plurimum deviantes, tantum in vaerunt in partibus istis, quod non
permittant quempiam Christianum alterius ritum habere, quantumlibet parvum
oratorium nec aliam quam Nestorianam publicare doctrinam» (Moshemius, I. c.
app. XXXVIII P. 114. f.)

«بویوک خان کتابتک» قتولیک مؤلفی، نسطوریلرک «مونته قورویونو» حقنده حسن ایتدکلری
حدت و تفرقی ایضاً بونک روما کلیسای ایله برلشمک اوزره نسطوریلری اقتناعه غیرت ایتدیکنی و عکس
تقدیرده سما به و نجاته نائل اوله میه جملرینی شویله دیکنی ذکر ایدیور (بیک ژورنال آزیاتیک، ج ۶ ،
پارس ۱۸۳۰ ، ص ۶۹) .

قدر پك آز اهمیت ویرلشدر . بو کیفیت قسماً اسم خاصار ایله قابل اثبات اولدینی کی، قسماً ده دوغربدن دوغری به سریانی مورخار طرفندن تأیید اینلمکده در : قتولوقوس لر آراسنده شو عجم اسملینه تصادف اینلمکده در : پاپاس Pâpas، شاه دوست ، مانس یا خود ماغنس ، مارابخت Mâraboht ، بابواوس Babuaeus - که اورتودوقسلغک باشلیجه مدافعیدر- و برنجی آبا Aba که ساسانیلر زمانده کی قتولوقوسلرک اک مهمیدر . بوسوک ایکی ذات، خریستانلغک قبوله قدر ، «موبده» ایدیلر؛ بوندن ماعدا « فرهاد» ویا افراآت Aphraates دردنجی عصرک اک مهم سریانی محررلرندن در . بوندن صوگرا « نازسس Narses» نزیب Nisibis مکتبنک مؤسسیدر . کتب مقدسه نك مترجمی و سریانی - یعنی مذهبنک باشلیجه مؤسسی «فیلقسه نوس» ونهایت فیلسوف پاولوس [۱] . (التنجی عصر) نسطوری خریستانک باشلیجه مرکز لری «نزیب» Nisibis ، «کند» شاپور [۲] و « مرو» در . ایلك ذکر ایدیلن محله الهیات مکتبی واردرکه، مؤسسی، اولجه کوردیکه، کی برعجم اسمنی طاشیمقده در. «کندشاپور» طب مکتبی عرب طببنک انکشافده . پک بویوک راهمیت قازانمشدر؛ طبربنک ده بیلدیردیک کی نسطوریلر بوتی ده شرقه مدیوندرلر . ایکنجی شاپور زمانده (۲۷۹ - ۳۰۹) مشهور بر هند طیبی «سوس» ه کلدی ؛ اهالی بودوقتورک صنعتی اوکره ندیکندن ایرانده اک حاذق طیبیلر ظهورایتدی [۳]؛ «مرو» ک ایسه ساسانیلر زمانده اک مهم حرث مرکز لرندن بری اولدینی معلومدر [۴].

سریانی حرثی عرب زمانده ده دوام ایتدی . تئولوغلرندن ماعدا بوراده فیلسوفلر ، دوقتورلر ، حقوقشناسلر، مورخار ونحو جیلر موجوددی . معلوم اولدینی اوزره نسطوری طیبیلر بویوک عرب طبیعیاتجیلری ایله فیلسوفلرینک خواجه لری اولدق لری کی، عربلر یونان ادبیاتی ایله استیناسلرخ ده سریانی ترجمه لرینه مدیوندرلر . حتی خلیفه نك نسطوری طیبیلری

- [۱] بوتون بو ایضاحات « باره بروس » ک « قزونولوژی نه قله سیاست» ندن آلمشدر .
- [۲] [سوسانک شرقنده کائن اولان سوزیانا (خوزستان) شهر مهمنک ساسانی اسمی سریانی جه - B' th l.âpâth - که نسطوری سوزیانا متره بولیدینک مقزی اوله رق ذکر ایدیلور - ایله عینی در عرب منبرلری « کند شاپور» دیورلر Procop, Bell, Goth. 4. 10 . شهرک تاریخی حقتده تولده کیه باقک، طبری ص ۴۱ . هوفان، عجم خریستان شهیدلری حقتده . سریانی دوسیه دن خلاصه ص ۴۱ ؛ بو شهرک وضعیتی حقتده : راولنسون، لوندزه جغرافیا جمعیتی مجموعه سی ، ۹ ، ۷۲ ؛ لایارد، عین اثر، سنه ۱۶ ، ۶۴] .
- [۳] ساسانیلر دورنده عجم و عرب تاریخی ، تئودور تولدیه که طرفندن مترجم طبری تاریخی، ص ۶۷ .
- [۴] اصطخری ، عرب جغرافیاجیلری کلیاتی، ج ۱ ، ص ۲۶۲

پر درجه یه قدر سیاسی نفوذده مالکدیلر . بونک نتیجه سی اوله رق خلیفه لر بعض مادون ماموریتلری خریستیانلرده تودیع ایتدیلر . کلیسایک وضعیت اخلاقیه سی پک موجب آسف پر حالد ایدی . قبا اخلاقسز لقلر وعادی اجترافات، یوکسک مرایی اشغال ایدنلر آراسنده بیله ، اظهاری مباح حرکاتدن معدوددی .

بوراده، اورته آسا خریستیانلغی ایچین پک بویوک راهمیتی حائر بولمیش اولان نسطوری ریاضتچیلکنه بر قاج کله ایله نقل کلام ایتمک لازمدر .

بشنجی عصرده نسطوری کلیسا سنده ریاضتچیلکه قارشلی بر حرکت باشلادی که، بو حرکتک مشوقی « بار سوماس » Barsumas ایدی . ۴۸۵ سنه سنده اصدار ایدیلن رهبان مجلسی قرارلرینه نظر آه، پاپاسلر نفسلرینه حاکم اوله مدقلری تقدیرده ازدواج ایتمک حقنی حائر اوله حقلردی . ۴۹۹ سنه سی مجلس روحانیسنده بطریق ایله بسقیوسلرک بر دفعه یه مخصوص اولمق اوزره ازدواج ایده بیله جکلری تقرر ایدی ؛ بوکا مقابل علی العاده پاپاسلره ایسه ایکی دفعه یه قدر ازدواج مساعده ایدلدی . بو صوکنجی حق بالاخره یالکز جسمانی راهلر ایچین محفوظ قالدی . بوکا مقابل داها آلتنجی عصرده یوکسک رتبلی روحانیلره متوجه اولمق اوزره ازدواج علیه برعکس العمل باشلادی . ۵۴۵ تاریخنده انعقاد ایدن سینود مجلسنده بطریق برنجی آبا زماننده (۵۱۷ الی ۵۵۲) متأهل ذواتک بسقیوسلغه ویا بطریق لکه انتخابی منع ایدلدی . عینی عصرک باشلانغجده فلسطینده بولنان فلسطین راهی ابراهام مصره کوندرلدی . مملکتک عودت ایتدکن سوکرا ابراهام مصر طرزینی نمونه اتحاد ایدرک مناسترلره داها جدی قواعد وضع و ادخال ایدی و بوندن دولانی « پاپاسلرک پدری » عنوانی آلدی ؛ قوزماس نه ندیقو پلوسستهس Kosmas Indicopleustes مرکزی آسیاده کی مهاجرلردن بحث ایتمکده در [۲] .

بالاخره نسطوریلرده ریاضتچیلک قولله انکشاف ایتمش در . « شهرستانی » ده [۳]

[۱] ببلیوتهک اوریانتال ، جلد ۳ ، قسم ۲ ، ص ۸۷۲ - ۸۷۳

[۲] عینی آر ، ص ۹۲ : "Itemque apud Bactros, Hunnos, reliquos Indos,"

Persarmenos, Medos, Elamitas, atque in tota Persidis regione Ecclesiae infinitae sunt. Episcopi item, Christianique populi magno numero, Martyres multi, Monachi et Hesychastae. »

عینی فقره ، ص ۸۷۲

[۳] دینی جماعتلر الخ ، ص ۲۶۷

تصادف ایتدی کمز فقره به نظراً نسطور یکرده خصوصی بر طاب صتی موجوددر . بوصف نام ومصفی بر روحه مالک اولق صورتیه سهاواته یوکسلمک و جمال الهی ایله دلسیر اولق وبالعموم اسرار و خفایایه انفاذ نظر ایتمک امیدینی بسارلر؛ وبوامیدله بالعموم شهواتی و نفسانی حظردن اجتناب اوزره بولنورلر .

۳

دوقوزنجی عصرده ایراندن کلن مسلمان سلاله لری میدانه چیقیورلر . خراسان ایله ماوراءالنهر و قسماًده غربی ایرانده اجرای حکومت ایدن « سامانی » سلاله سی [۹۸۷ - ۹۹۹] اعظمی اهمیتی حائزدر . بونلر، حاکم تیرینک طرزنده سامانی حکمدارلرینی نمونه اتخاذا ایتشیلردر . لسان رسمی، رسمی وثیقه لردهده عجمجه ایدی . [۱] بونکله برابر اسلامیت حاکم دین اوله رق قالدی . مع هذا، ثنائی الاساس مذهبلر دایمادی نفوذ طرفدارلره مالک اوله رق دوام ایتدی . مملکت خلقی آراسنده موجود « زندیق » لر حقنده یوقاریده معلومات ویرمشدک . سامانیلرک سقوطی اوزرینه مانیخه یئستلر قسماً غربی آسیایه توجه ایتدیلر؛ بونلر خلیفه « مقتدر » زماننده [۹۰۸ - ۹۳۲] یکیدن شرقه دوغری اوزاقلاشمغه اجبار ایدلیدلر . و بودغه سامانیلر طرفندن عینی تعقیبات و تصدیقاته معروض براقلدیلر . نهایت، « تغزغز » لرک [۲] خاقانی طرفندن کندیلرینه قارشی کوستریلن حمایه سایه سنده، بوتعقیباتدن قورتوله بیلیدیلر . بوزماندن اعتباراً مانیخه یئستلرک رییسلری « سمرقند » ده اقامت ایدرلردی [۳] .

سامانیلرک حوزه ادازه سنده کی مملکتلرده خریستیانلق حقنده بعض معلوماته مالکزر . سمرقنده کی خریستیانلر حقنده بالخاصه « ابن حوقل » [۴] ک ویردیکی معلومات ک مهمیدر .

[۱] مقدسی، عرب جغرافیاجیلری کلیاتی ج ۳، ص ۳۳۵، سطر ۱۲-۱۳؛ حمدالله مستوفی قزوینی « تاریخ کزیده » ده دیورکه : احمد بن اسماعیل (XI، ۹۰۷-۹۱۴) ضوق اولدینی ایچین رسمی وثیقه لرک بعدما عجمجه یرنه عرب لسانیه تخریرینی امر ایتشدر . نرشخی، شفر طبعی، ص ۱۵۱؛ شفر طبعنده، تاریخ کزیده دن اقتباس ایدیلن سامانیلر حقنده کی مبحث علاوه اوله رق موجوددر .

[۲] « تغزغز » لر حقنده ایلریده ایضاحات واردر .

[۳] فلوغه ل، مانی، ص ۱۰۵ - ۱۰۶

[۴] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی، ج ۲، ص ۳۷۲

سمرقند جوارنده کائن « ساودار » [۱] طاعی شهرک جنوبنده طبیعتک فیاضنی وهوانسینک صاف و جیدلکی ایله بالخاصه کسب اشتهار ایدر ؛ « صغد » ک بویوک بر قسمی بوحوالییدن کورونور . طاع، تارلار ومیوه باغچهلری ایله مستور اولوب صنعی صورتمه اروا ایدلکدهدر . خریستیان مستملکهسی ایله مناسبت حجزه لری و جماعتلرینک اجتماعگاهلری بورادهدر . « ابن حوقل » بوراده عراقی بر قاچ خریستیانه تصادف اتمش دره . بو خریستیانلر اقلیمک فوق العاده لکی و طبیعتک بولغنی دولایسیله بو حوالیه ککشلردی . بو مستملکهک اسمی یازمه لرده مختلف شکللرده کوسترلمشدر (زرد کرد ، ورکرد ، و زکرد) . بوندن باشقه « ابن حوقل » [۲] و « یاقوت » [۳] طاشکند حوالیسی حدودنده (قریه لنصاری ، قریه لنصاری) اسمنده بر خریستیان مستملکهسی ذکر ایدیورلر . کذا بو اسمده مختلف شکللرده کوسترلمشدر [باقکز نوطه ۱ و ۲] . نهایت « اصطخری » [۴] ، هراتده بر خریستیان کلیسا سندن بحث ایدیور . « مرو » متروپولیدلکنک نه درجه مهم اولدیغی ، « البیرونی » نک خراسان متروپولیدی بر چوق دفعه لر « قتولوغوس » تسمیه ایتسندن « کلاشیلتمدهدر . بونکله برابر خریستیانلرک عددی چوق دکلدی . « مقدیسی » [۵] نک ویردیکی معلوماته نظرآ ، سامانیلرک اجرای حاکمیت ایتدکری ساحه ده پک چوق موسوی و پک آز خریستیان اقامت ایدیوردی .

سامانیلر پک نادر اوله رق تورک لرک مملکتلرینه سفر اجرا ایدرلر ، اکثریا کندی مملکتلرینک مدافعه سی ایله اکتفا ایدرلردی [۶] . یالکز بر قاچ همحدود شهری اشغال

[۱] زر افشان منطقه سنک جنوب حدودی تشکیل ایدن سلسله بویه تسمیه اولنوردی ؛ مؤخر زمانلرده (اون ایکنجی عصر دن اعتبارا) سمرقندک جنوبندن بوسلسله به قدر اولان بوتون حوالیه بواسم ویرلدی . بارون روزه نک شرفنه نشر ایدیلن نسخه فوق العاده کی مقاله مه باقکز : المظفریه ، ص ۱۵ ، « حافظ ابرو » دن خلاصه ؛ P ۴8 ، Erskine ، transl. by Baber ، Memoires of Baber ، (بوراده شاوردار یرینه ساودار یازلمشدر) .

[۲] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی ، ص ۳۸۴ ، س ۱۲ : و نیکرد ، (ویکرد ، ویکرد ، ویکرد ، و دیکرد ، ددیکرد)

[۳] ووستنفلد طبیعی ، ج ۳ ، ص ۲۳۴ ، س ۸ : تنکرة

[۴] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی ، ج ۱ ، ص ۲۶۵

[۵] عین اثر ، ج ۳ ، ص ۳۲۳

[۶] عین اثر ، ج ۶ ، ص ۲۰۴ (قدامه)

ایتمشدر . نوح بن اسد (خلیفه معتصم زماننده: ۸۳۳ - ۸۴۲) وقتیه عربلر طرفندن فتح ایدیلوب بالاخره تکرار غایب ایدیلن [۱] «اسفیجاب» [۲] جوارینی تورکلردن آلدی. (۲۸۰ هـ م ۸۹۳/۹۴) تاریخنده «اسماعیل بن احمد» «تالاس» [۳] شهرینی ، اوتجی عصرده ایسه سامانیلر «فرغانه» حدودنده [۴] بولونان «هفتده» موقعی تورکلردن آلدیلر .

مسلمان ملتلرک شرقی آسیا اقوامی ایله تجاری مناسبتلری ، اوزمانلر پک زیاده انکشاف ایتشدی . سمرقندک شرق قپوسی « چین قپوسی » [۴] تسمیه اولونیوردی . چینه کیدن اوچ تورک جنسنک یعنی «غز ، قارلوق ، تغزغز» [۶] لرک حاکم اولدقلری منطقهلردن کچوردی . ایلك قبیله یعنی «غز» لر بحر خزر جوارندن اسفیجاب سنجاغنه « چمکت اطرافنده » قدر اولان یرلرده ساکن ایدیلر ؛ ایکنجی قبیله یعنی « قارلوق » لر فرغانهده کی عرب اراضیسندن شرقه دوغرو اوتوز کونده سیاحت ایدیلر بیلن حوالیده ساکنیدیلر ؛ اوچنجی قبیله یعنی «تغزغز» لرایسه چینه قدر اولان متباقی ساحه یی [۷] اشغال ایدیلرلدی .

[۱] بلا ذری ، دو هو به طبعی ، ص ۴۲۲

[۲] ایوم جیمکت شهری جوارنده سا برام کوی

[۳] رشخی ، شه فر طبعی ، ص ۸۴

[۴] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی ، ج ۲ ، ص ۳۹۶ (ابن حوقل)

[۵] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی ، ج ۲ ، ص ۳۶۵

[۶] بوقبيله اسمی (عربیجه سی تغزغز) اولا تغزغز Taghazghaz اولهرق اوقومشدر؛ غریفوربهف «تغزغز» دو قوز اوغور» شکلنده اوقومشی تکلیف ایتدی که ، برچوق طلملرایله برابر «دوهویه» (عرب جغرافیاجیلری کلیاتنک ۶ نجی جلدنده) طرفندن ده قبول ایدلشد . عینی کلیاتنک یدنجی جلدینک مقدمه سندن . (ص VIII) بوقبيله عنواننک «تغزغز» اولیوب «تغزغز» اوقومشی حقتده کی «نوله» که «مطالعہ سی موجوددر . نوله که دو قوزنجی عصره عائد بر پہلوی متننه استناد ایتکده در [۸۸۱ تاریخنده یاشایان عجم باش راهی منوچهرک برمکتوبی (وهست ، پہلوی متنی ، ج ۲ = The Sacred Book of the East, ed. M. Müller, vol. XVIII, p. 329. مقدس کتابی ج ۱۸ ، ص ۳۲۹) که یازند یازسی ایله غایت واضح اولهرق «تغزغز» شکلنده یازلشد . عربلرک تغزغزله ویاغزله عابد هرمانکی برقبيله ایله علاقه دار اولوب اولمادیغنی کویستره چک هیچ بر معلومات ، بو ذکر اولنان متنده موجود دکلدر . مع مافیہ ، اورخون کتابه لرندہ دوغوز اوغوزلر قیبرینک استعمالی ، «نوله» که «نک نقطه نظرینی تأیید ایتکده در» . باقکیز : بارتولد ، اسکی تورک کتابه لرینک تاریخی اهمیتی ، ص ۸ ؛ عین مؤلفک : اسکی تورک کتابه لری و عرب منبع لری ، ص ۲۸

[۷] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی ، ج ۲ ، ص ۱۱ - ۱۴

بالتبع بوراده دیگر کوچیه قبیلهلرده ساکنیدیلر؛ فقط بوتلر اهمیتلری اعتباریله بو ذکر ایدیلن قبیلهلردن پک چوق کریده بولنیورلردی .
 عربی تورکستاندن شرقی تورکستانه کیدن یولک مفصل تعریفی «ابن خردادبه» و «قدامه» [۱] دم موجوددر . عرب حطنک خصوصیتی دولایسیله شهر اسمارینک قرائتی بویوک مشکلات اراته ایدر . «دوهویه» نک قرائتی وجهله بویولی تعریف ایدم :

۳	فرسخ		طرز شهرندن «آشانی نوشاجان» .
۴	Kasra-bâs	بورادن کصری باس	
۴	Kul-Sub	کول - شوب	
۴	Gul-Sub	جل - شوب	
۴	Kulân	کولان	
۴	Briki (Mirki)	برکی (میرکی)	
۴	Asbara	اسبره	
۸	Nûzket	نوزکت	
۴	Charangawân	خرانجوان	
۴	Gul	جول	
۷	Sârig	سارغ	
۴		«بلده خاقان ترکی» یه قدر	
۲		کر مزاوله [۲] قدر	
۲	Newaket	نواکت	
۱	Bångikêt	بنجیکت	
۲	Sujâb	سویاب	

بو جاده نک همان شمالنده قوملی ستب باشلازدی ؛ جنوبده الکساندر داغ سلسله تئی اوزا ئیردی . «کصری باس» ده قارلوقلرک قیش قرارگاهی وازدی ؛ بوندن پک آز مسافه ده

[۱] «قدامه» ده بوشهر مذکور دکلدرد . «کول-شوب» دن کولان Kulân . قدر مسافه، فرسخ اوله رق آمین ایدلشدرد .

[۲] بواسمک ناصل اوقونه جفی بیلتیمور .

«قلاج» لرك قیشلاقزی بولوردی. يولك ضاع جهشده «كصری باش» ایله «كول - شوب» زاننده بر ذاع وازدی که، اوزرنده یونجه، سبزه و میوه مبدولاً نشو و نما بولوردی. «نواکت» قدر اهمیتلی نقطه لر «کولان» ایله «میزکی» ایدی. «نواکت» بویوک برشلهر ایدی، اوزادن دوضری بر یول یوقاری نوشاخانه کیدردی. «سویاب» شهری ایکی به انقسام ایتمشدی: «کبال - Kobâl» ده و «ساجور کبال - Sâgur-Kobal» ده.

بوسیاخت خطنی «توماشک» [۷] «دوهو» به حقنده کی تقید نامه سنده: (De Münr van - Gog en Magog) مناقشه ایدرک، یوقاریده ذکر ایدیلن چین یوللریله برابر «تافع سنالاهی» تازیحی، «تافع - سو» دن اقتباس ایتمش در. مؤمی الیه، بوصورتله، شهر لرك عنعنوی اسملری تعین ایتمکه تطابقمش و برونجه آتی نتایجی استحصال ایتمش در:

(۱) طراز: اولیا آتا Aülüé-atâ نك بش فرسنگ جنوبنده کائن اولان «تالاس» در. (عربلرک زماننده بوراسی شیلجی silgi اوله رق کوستریلیوز) [۲].

(۳) «کصری باش» شهرنامه ده ایکی دفعه ذکر ایدیلن تورک قلعه سی «قاجار باشی» اولاجق؛ «اولیا آتا» موقعنده اولماسی اغلبدر [۳].

(۴) کونک - Asbarâ بوکونکی «تارتی» موقعیدر؛ چینلیرده «کیولن» kiu-lên (اسبره: asbara) اون ۷۰ لی غربده، «تالوسسه» دن [۴] ۱۴۰ لی شرقده.

(۴) شیره (چینجه: O-ssî-po-lai) بوکون «چلداور» ک بولندی شیره دره سنده. شرف الدینه نظر آیمور، ۱۴۰۶ تاریخنده «کولن» داغنگ شرقنده کائن اولان شیره قلعه سی یکیدن انشا ایتدیرمشدر.

(۵) «نوزکت» Nuzket - مقدسی ده «نرکت» Nûsket - چینجه تونغ - کیه ن طرز تحریرینه نظر آ «تومکت» - Tum-ket اوقوملیدر؛ آقسو کنارنده در. احتمال که بوکونکی «آقسو» در.

[۸] WZKM، ج ۳، ص ۱۰۳ - ۱۰۸

[۲] عرب منبعلری واضحاً کوستریورکه داغلرده کائن «شیلجی» شهری «طراز» تجارت شهرندن قطعاً آیریدر؛ بالخاصه باقکز: عرب جغرافیاچیلری کلیاتی، ج ۳، ص ۲۷۵ - ۲۸۴. «طراز» ک، بوکونکی «اولیا آتا» نك بولندیقی موقعده کائن اولسی محتملدر. بونك حقنده و دیگر مرحله حقنده: شرق لسانلری سه مینه ری نشریاتندن «غربی آسیا تدقیقاتنه» باقکز، ج ۱، ص ۱۶۷ ده میرآلای «قاللاور» ک وردیکی تفصیلاته باقکز.

[۳] «قاللاور» کوزه، اخیر طاش Achir-Tasch خرابه لرتنك موقعنده در.

[۴] «توماشک» ده بوصورته در؛ (چانف - سو) ده یالکز ۶۰ در.

۶) جول: بوکونکی « پشېک - Pispek » ه تصادف ایتکده در . رشیدالدینه نظرآ « جول » [۱] شمالده « نایمان » ایله جنوبده « بوری - تبت - Buri-Tibet » آراسنده در . « ادریسی » نك بحث ایتدیکی یول فرغانهده « اخسیکت » Akhsî-ket دن باشلایهرق آلی کونده یوکسک برکیدی اولان الکساندر سلسله سنده کی قارا - قوله واورادن اوچ کونده چوله منتهی اولیور .

۷) « سارغ » [تورکجه Sarigh - صاری] چینجه « میه - کوئه » یه استناداً « مارغ » اوقونه بیلیر .

۸) قارلوقلرک خاقانک مقررخی « هیوئن - جانغ » « سوئی - یه - سوئی - Suï-ye - Stui » تسمیه ایدیورکه بالعموم قومشو حکومتلرینک تاجرلرینک اجتماعکاهیدر [۲]. سوئی - یه - سوئی نهری « چو » نهردر ؛ « طوقاق » جوارنده کی بوکونکی خرابه لر بونک موقعی کوستریور . یوراده خریستان تورکلره عائد متعدد مزارطاشلری بولنمقده در . ۹) سوئی - اب (توماشهک ، کباک رینه کتاک یاخود کناک Konâk یاخود Katâk طرزنده قرائت ایدیور .) ایسیغ کولک غرب ایتکنده آراملیدر [۳].

« بر شخان » - nuşagan ایچون توماشهک « برسحان » طرز قرائتی ترجیح ایتکده و « نارین - Naryn » [یعنی یوقاری سحون] ک منبع ایرمقارندن بریسنگ اسمی ایله برلشدرمکده در . جوارده بولنان داغ کچیدینک اسمی ده بویله در [۴].

چینجه اسملرک عربجه ایله قارشلاشدیرلمسی ، اولکیلرک - بویوک بر قسمنک - یدنجی عصرک ایلاک ربغه قدر ارجاع ایدلسنه مقابل صوکنجیلرک دو قوزنجی عصرک نهایتنه عائد ولسی ذولایسیله ، کسب مشکلات ایتکده در . ایکی یچق عصرلق زمان ظرفنده ایسه ، شهر اسملری تبدل ایتدکن ماعدا ، کاروان یوللرینک استقامتلی بیله تحول ایده بیلیر .

[۱] بو « جول » هر حالده عربلرک « جول » ی ایله علاقه دار دکدر .

[۲] یوقاریده ذکر ایدیلن چین سیاحت یولارینه باقکز . بوندن اکلاشلدیغنه کوره Sui - Yé ده کی شهر « سویاب » Suyab اولوب تورک خاقانلرینک مرکزی ایله عینی دکدر .

[۳] مع ماقیه « چو » قطعاً ایسیغ کولدن چیقماز .

[۴] توماشهکک بوتقطه نظری شیمدی عجم محرری « کردیزی » (اون برنجی عصر) طرفندن بیان ایدیلن خلق اشتقاق ایله تأیید اولنمقده در . علمی مقصد تحتده اورته آسیاده وقوعولان سیاحته عائد راپورمده مذکور عجمجه منته باقکز : (رسنی) ۱۸۹۷ ، ۸۹ : اترا بارس خان نام کردند یعنی امیر بارس .

چینیلیر « کولن » دن « تالاس » ہ قہر اولان مسافہینی ۶۰ + لی، شہرہ (اسبرہ) یہ قدر ۷۰ لی تخمین ایدیورلر؛ عربلرایسہ ایلک مرحلہینی ۱۷، ایکنجی مرحلہینی ۸ فرسنگ اولہرق بیان ایدیورلر. بوشرائط تحتندہ چین املاسنہ اعتماد ایتمک پک مشکلدہر. شمیدیلک ایلکامینی «دوہویہ» نک طرز قرائتی در. بوقرائت، صورت قطعیدہ امین اولدینی ایچون دکل، بلکہ بوقرائتی قبول ایتمہمک ایچون کافی اسبابہ مالک اولمادیغمز ایچین، ایلک موافق تلتی ایللمکدہدر.

اسمنی بو کونہ قادر محافظہ ایدن [۱] « میرکی » یاخود « مرکہ - Merke » نک موقعی تمامیلہ دوغرو اولہرق تلتی ایدیبلہبیلیر. کندی عین اسمدہ کی نہرک کنارندہ کائن اولان « اسبرہ » موقعی دممعین اولوب بوکونکی «چلداور» در. [۲] «چلداور» دن «مرکہ» یہ قدر ۲۶. وەرست مسافہ تخمین ایللمکدہدر [۳]. «ابن خردادبہ» ایلہ «قدامہ» دہ برفرسنگ تقریباً ۶ «وہرست» (۶ کیلومترو) مساوی کیلور. «نوزکت» موقعندہ وضعیتنہ نظراً «بیہلووودسق» (آق صونک روسجہ اسمی اولوب «چالداور» دن ۵۰ وەرست مسافہدر) موقعیلہ توافق ایتمکدہدر، جونلک، بیہلووودسق استاسیونندن ۴۰ وەرست مسافہسی اولان پیشیکدن بر از داہا شرفدہ یعنی ۸ فرسنگ داہا آز مسافہدہ اولدینی ظن اولونمقدہدر [۴]. «ساریغ» ایچین، «طوقاق» جواری کوسترلمکدہدر؛ (طوقاق پیشیکدن ۵۸ وەرست مسافہدہدر) آلت - طوقاق جواریندہ کی «بلدہ خاقان التریکی» (طوقاق دن ۱۷ وەرست مسافہدہدر)؛ نواکت، چیل اریق Dzi Iaryk جواریندہدر (آلت - طوقاق دن ۲۶ وەرست مسافہدہدر)؛ بو سوکنجی شہر ایلرودہ کچہجکدر؛ ابن اثیردہ بو شہر = ۱۱۹ - ۷۳۷ سنہسی

[۱] «مرکہ» الکساندر سلسلہ سنک جنوبندہ کائی در. (۴۳ درجہ عرض شمالی) آندہر، جیب اطلاسی، ۱۳۱/۱۳۲

[۲] شتیلہر، جب اطلاسی، نومرو ۵۹ - ۶۰ «مرکہ» دن بر آز شرفدہ،

[۳] مسافہلر ریس حکومتی مناقلاتنہ عائد رسمی سالنامہ دن آلمشدر. سنت - پترسبورغ ۱۸۸۸؛ ۱۸۸۹؛ ۹۰؛ ۹۱، ذیلری ایلہ برابر.

[۴] بالاخرہ بالذات کورہرک قناعت حاصل ایتدیکمہ کورہ اورتہ قرندہ تجارت یولی بوکونکی پوستہ یولندن بر از داہا جنوبدہ واقع ایدی. «پشیک» دن براز جنوبدہ واقع اولوب خریدتیا ن مزار طاشلرینکدہ بولدینی «الامہدین - alamedyn» کویندہ کی خرابہلر اسکی «جول» ک وضعیتینی کوسترمدہدر. اورتا آسیادہ سیاحتم حقندہ کی راپور آدلی اثرمہ باقکن: ص ۲۵، ۳۱.

تختنده ذکر ایلمکده در [۱]. عرب جغرافیاچیلرینک ذکر آیتدکلری مسافه دوغری اولدینی تقدردده، «سو-یاب» ک [۲] ایسیغ کولدن پک زیاده عرب استقامتنده کائن اولسی ایجاب ایدر. «جو» نهرینک یوقاری مجراسی ایله «برسخان» آره سنده کی مسافه اون بش کونلک برکاروان یولی ویا اوچ کونلک پوسته سیاحتی ایچین تمامیه اهمیتدن تاریدر [۳]. «فرغانه» دن یوقاری برسخانه کیدن دیکر ریول واردر. «اوز کند» usgen (فرغانه ده) دن «عقبه - Akaba» یه (داغ کیدی) قدر مسافه بر کونده قطع ایدیلیر؛ عقبه دن یوکسک برته ده کائن اولان «اطباش» شهرینه قدر اولان مسافه ده عین مقدارده در. بوشپردن یوقاری برسخانه الی کونلک یول واردر. بوشهرلر آره سنده مرعالر و منبعلر موجوددی، فقط برتک کوی یوقدر [۴]. «اطباش» شهری عین اسمده کی داغ سلسله سندن نبعان ایدن اطباش نهری اوزرنده کائن ایدی که، روس و چین ساحه سی آراسنده کی حدوددن اوزاق دکلدی. «اوز کند» ایله «اطباش» شهری آراسنده کی مسافه (۲۰۰ ورسندن فضله)، بالخاصه اراضینک داغاق اولماسی دولایسیله ایکی کونلک سیاحت مقدارندن فضله در. قدامه یه نظر آ «اطباش» ک تیت دن (یعنی تیت اراضی سندن) «فرغانه» و «برسخان» [۵] دن عینی

[۱] ج ۵، ص ۱۴۸. کذا طریده (ج ۲، ص ۱۰۹۳)

[۲] طریده، ج ۲، ص ۱۴۴۱، ۷۲۳ = ۱۰۳ سنه سی و قایغنده

[۳] عرب جغرافیاچیلرینک افاده لری کرک توماشه ک طرفندن و کرکسه طرفندن یا کیش اکلایمشلیدر. «یوقاری رسخان»، «ایسیغ - کول» ک جنوب شرقی ساحلنده ایدی. اورایه اک یقین یول (بوکونکی طوقاق دن براز شرقده) «جو» نهری بو ییجه بوأم buam بوغازی آره سنده وکولک جنوب ساحلی بو ییجه «نواکت» دن چردی. دیکر بر یولده «نواکت» دن «سویاب» آره سندن شماله منتهی اولوردی. بو شهر چین منبعلرینه کوره «جو» نک جنوبده بولونیوردی؛ ۷۵۸ تاریخنده چینلیر طرفندن تجریب ایدلش و کردیزینک برهبرده اراشه ایتدیکی وجهله بونک شمانده «قاسته ق» Kaslak کچیدینک دوغریدن دوغری به جنوبنده تکرار انشا ایدلشدر. «سویاب» دن یوقاری برسخانه اولان یول قاسته ق کچیدی اوزرندن بو کونکی «یه رتی Wjerniz»، و اورادن «چیلیق Tschilik» و «چان - طاش San-Tasch» اوزرینه اولان یولک عینیدر. کاروانلرک بو یولی ۱۵ کونده قطع ایتدکلری حقتده کی معلومات بو صورتله تمامیه ایضاح ایدلمکده در. اورته آسیایه سیاحت حقتده راپور ادلی اثره باقکنز، ص ۱۸، نوطه

[۴] عرب جغرافیاچیلری کلیاتی؛ ج ۶، ص ۲۲، ۱۶۰

[۵] «عین اثر»، ۱۶۰. «اولت باش» دن «آریا وادیسی» ازاسندن و «یسی yassy» کچیدن «اوز کند» و واصل اولان یول تیمور تاریخنده ذکر ایدلمکده در. تی دولاقرووا، تیمور تک تاریخی، ج ۱، ص ۲۵۵ - ۲۵۶؛ ظفرنامه، مولی محمدالحداد طرفندن طبع ایدلشدر، قلکوت، ۱۸۸۷، ج ۱، ص ۲۵۶ - ۲۵۸.

مسافده اولدیغنه باقیلیرسه، بوراده برخطانک وقوعی پک محتملدر . عربلرک اورته آسیا اقوامی ایله تجارت ایتدکلری باشلیجه ماده لردن بریسی تیبت دن ، هندستان دن ، چین دن ، تغزغزلردن، قیرغیزلردن وسائر محللردن سوق ایدیلن مسک ایدی . بونلرک اک مقبولی ایسه تیبت مسکی ایدی [۱]؛ قیرغیزلر اوزمانلر تغزغزلرک شمالنده ساکن ایدیلر ؛ بونلرک ساحه سی، ابن حوقله نظرآ، تغزغزلرک [۲] ، کیا کلرک ، قارلوقلرک ، غزلرک مملکتلری ایله ودکتر ایله هم محدود ایدی .

تجارت یوللری اوزرنده عینی زمانده دینی پروپاگانداده اجرا ایدیلدیکندن بویوللری اوزون اوزادی یه تعین ایتک ضرورتنده ایدک . تورکلرک، مختلف ثنائی اساس مذهب لرک و بالخاصه مایخه ییستلرک پروپاگاندا سنه پک ایرکن معروض قالدقنری ده کوردک . اکر «مسعودی» یه اعتماد ایتک لازم کلیرسه، اونجی عصرده «تغزغز» لر مایخه ییزمی قبول ایتشلردر [۳] . فقط بو ، دیگر معلومات ایله توافقی ایتمه یور . «ابن الفقیه» تورکلرک بویوک بر اکثریتنک زندگی اولدقنری سویلور [۴] . «البیرونی» ایسه شرق تورکلرینک اکثریتنی، چینلیری، تبتیلیری وهندلیلرک یرقسنی مایخه ییست تلقی ایتکده در [۵] . مسعودینک سوزلری شوصورتله اکلایشمالیدرکه، مایخه ییزم تام انکشافنی یالکز - تغزغز لره تابع اولان - ودیکر تورکلردن داهامدنی اولدیغنی شبهه سز اولان شرقی تورکستانک مدنی اهالیسی تزدنده بولمشدر؛ کوچبه لر ایسه بالعکس یکنی بردی قبول ایتدکلری زمان دایما شامانی عادت لری ایله دینی نظریه لرینک اکثریتنی محافظه ایدرلردی . ذاتاً عرب سیاحی «تمیم بن بحر المطوعی» [۶] نک سیاحتنامه سندن آکلایشیلدیغنی وجهله، مایخه ییستلر یالکز تغزغزلرک مرکزنده اکثریتی تشکیل ایتشلر و مملکتک دیگر قسملرئنده ایسه زردشتیلکه سالک بولمشلردر . بوکا باقیلیرسه، دینی پروپاگاندا لرینک، قومی قرابتلری

[۱] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی، ج ۷، ص ۳۶۴ - ۳۶۶ (الیعقوبی)؛ ج ۲، ص ۳۳۷ (ابن حوقل)؛ اجمانکه الحر جیزی (ج ۷، ص ۳۶۵) یرینه «الخرخیزی» او قوملیدر .

[۲] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی، ج ۲، ص ۱۴، س ۱۷ - ۱۸

[۳] غ . فلوغه ل ، مانی ، ص ۳۸۷

[۴] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی، ج ۵، ص ۳۷۹، سطر ۱۰

[۵] «زاحاو» طرفندن نشر ایدیلن قرونولوژی، ص ۲۰۹؛ «زاحاو» طرفندن ترجمه ایدیلن نسخه، ص ۱۹۱ . بوراده التباس وارددر ؛ بویاضحات بودیلکه تعاقی ایتکده در .

[۶] یاقوت، ج ۱، ص ۸۴۰ . کذلک «قدامه» ده (عرب جغرافیا جیلری کلیاتی، ج ۶،

متن، ص ۲۶۲؛ «دوهویه» ده یاکلیش ترجمه (ص ۲۰۳)

اولان دیگر ملتر اوزرینه قطعاً هیچ برتأثیر اجرا ایتمه سی پک وارد دکدر [۱].
شیمدی خریستیانلغه کله م :

قوولسون، سلچوقک «میکائیل» اسمنده بر اوغلی اولدیغنی و بونک «طغرل» بکک پدیری بولندیغنی و ۵۰ د. سمیرنوفه عطفاً بیان ایدیور. بوندن استنتاج ایدیه بیلیرکه - «سمیرنوف» ده عینی شیئی سویلیور - خریستیانلق، سلچوقیلری میدانه چقاران «غز» لر آره سنده تمیم ایتشدی؛ چونکه مسلمانلر اصلاً «میکائیل» اسمنی طانیازلر [۲]. «سمیرنوف» ک بوخمینی، «قزوبی» ک، غزلرک آچقندن آچیغه خریستیان اولدوقلرینی سویلیسه [۳] کسب قوت ایدیور. «قزوبی». کما کلر مملکتنده برقایادن بحث ایدرک بوقیا ایچنده دیز چوکش اولان بر آدامک آباق و دیزلرینک ایزلری مشاهده ایدلیرکنی، و بوندن باشقه برچوجنک آباق ایزلری و بر مرکب طرناق ایزلری بولندیغنی بیان ایدیور. «غز» لر بو ایزلری عیسی به عطف ایدیورلر، [عجیام صردن فرار بونک افسانوی سببی می؟] و اونی تقدیس و تجیل ایدیورلردی [۴]. کما کلر قارلوقلرک شمالنده اسلاولرک اراضیمی ایله غز و قیرغیزلر [۴] آراسنده یاشارلردی؛ بوندن

[۱] چانغ (چانغ - سو) سلاله سی تاریخنده «هیانت» ک ترجمه سنه نظراً ج ۱، ص ۱۵۰
اویغور مایخه ئیستلرینک (مونی) اولاً ۸۰۶ تاریخنده چینه کلدگری بیان ایدلرکده در. باقکز: پارکر،
At on send years of the Tartars، ص ۲۸۰. عینی چانغ سلاله سی تاریخنده استناد ایدن «
پاللاجی - Palladij» ایسه مایخه ئیستلرک داما التنجی عصرده چینه کلدگری و ۷۶۸ ده مرکز
حکومت ایله شهرلده اویغور (مونی) لری ایچون مناسرت انشا ایدلش اولدیغنی سویلیور. [Wustočnij
sbornik t. 15].

[۲] مؤلف، عرب منبعندن کلن معلوماتک چین منبعلری ایله مقایسه سندن، صوک سنه لده موجب
مناقشه اولقله برار، مایخه ئیستلرک اورته آسیا تاریخنده بویوک برول اوینادقلری نتیجه سی چیقاریله جفی
فکرنده در. باقکز: Dutreuil de Rhins, Mission Scientifique dans la Haute Asie
1890-1895؛ «غرونار»، تورکستان و تیبیت بارس ۱۸۹۸، ص ۶۹؛ چینلیرک «مونی» اسمی ایله
مسلمانلری اشارت ایتدگری حقنده، شاونک فصل اولقله برار بجه معقول اولیان بیانانه باقکز؛ رادلوف،
(قوداتقو - بیلک، مدخل، ص ۶۹) مانیری خریستیان تلقی ایتکده در. «قوولسون»، سرانی.
نسطوریلری، کتابه سنک مزار، ص ۱۰۷. - یاقوتک لغتنده (ج ۱، ص ۵۲۴) «ابوسعید
میکائیل بن حنیفه» اسمنده بر ذاتندن بحث ایدلرکده در. باقکز: تاج العروس ج ۸، ص ۹۱۹
آشاعیده باقکز: مکمل، کل.

[۴] قوزموغرافیا، ووستنفلد طبعی، ج ۲، ص ۳۹۴

[۵] عینی اثر، ج ۲، ص ۳۹۵

[۶] عرب جغرافیاچیلری کلیاتی، ج ۲، ص ۱۴

ماعدا بونلرک مملکتلری جنوبده اسلام مملکتلری ایله تماس ایدیوردی [۱]. بونلرک مرکزی «تالاس» (طراز) دن ۸۱ کونلک مسافهده ایدی [۲].

«قزوینی» نك قوزموغرافیاسنك ۱۳نجی عصرده یازلدینی شهبه سزدر؛ فقط بو اثر — دیگر عرب منتخباتلری کی — برچوق «آناخرونیزم: تقویمی یا کلیشلقلر» ی احتوا ایتکده دره. بویا کلیشلردن بریمی، اولجه اسلامیتی برخیلی زمان اول قبول ایتیش اولان «غزلر» ك [۳] دینی حقنده ویریلان معلوماتدر. «قوولسون» ك قید ایتدیکنه کوره خریستیانلق شهبه سز — هیچ اولمازسه — قسماً نسطوریلر واسطه سیله شرق تورکلرینه کلهشدر [۴]. بویاضاحتدن واضحاً اکلایلیورکه «قوولسون» بورادهده باشقه باشقه مذاهبه صاحب اولان خریستیانلرک مداخاهسنی تخمین ایتکده در. فی الحقیقه بیزانس میسیونرلری، غرب قومشولری «خزرلر» اوزرینه ده مؤثر اولدینی معلوم اولان «غز» لره قدر واصل اولایلمشاردی. بوندن ماعدا «غز» لرک کذلک غیر نسطوری خریستیانلرک بولوندینی «خوارزم» [۵] ایله قومشولغنی نظر اعتباره آلتق لازم کلیر. مایسک دردنده «الیرونی» یه کوره — [۶] خوارزم خریستیانلری «کل یا برامی» نی تسعید ایدیلردی که، بومراسمده تازه کللر کلیسایه کورتورولوردی؛ عنعنیه کوره یوم مخصوصده اللهک والدهسی ژان — باتیستک والدهسنه برکل کتوروردی. هایثون Haithon زماننده [۷]

[۱] کذا، ج ۳، ص ۲۷۴

[۲] کذا، ج ۶، ص ۲۱، ۱۶۰

[۳] راوهرتی، طبقات ناصری ص ۹۶۱. غزل (غزان) آراسنده خریستیانلرک (ترسا)، بودیستلرک و دیگرلرینک بولندینی حقنده کی معلومات «ابن خردادبه» ه اسناد ایدلکده در. «ابن خردادبه» ك مطبوع متننده بوکا دائر هیچ بر معلومات یوقدر. (غزان) و (ترسا) کللرندن آکلایلیدینی وجهله، «راوهرتی» برعجم ترجمه سندن استفاده ایتیش اولمیدر. «راوهرتی» طرفندن ذکر ایدیلن فقره «کردیزی» دهده بولمقده درکه [«اورته آسیایه سیاحتیم حقنده راپور» آدلی اثرمه باقکنز: ص ۹۱] «ابن خردادبه» دنده استفاده ایتیش دره. بوراده ذکر ایدیلن «غزل» دکل «قزغز» لدر.

[۴] سریانی — نسطوری کتابه لری

[۵] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی، ج ۱، ص ۳۰۵

[۶] «زاخاو»، قرونولوژی، ص ۲۹۶؛ زاخاو ترجمه سی، ص ۲۹۲

[۷] بو مورخ حقنده «یول» ك : Cathy and the way thither, vol. 1, prelim.

Prelim. essay p. : آدلی اثری ایله «ختای» حقنده مهم بر مبحثی احتوا ایدن :

CXCV f «هایتون» ك اثری «براندنبورغ» ده ۱۶۷۱ تاریخنده شو آتیده کی اسم آلتنده طبع ایدلش در:

« Marci Pauli Veneti de regionibus orientalibus libri III. Accedit propter

(یعنی اون دیردنجی عصرک بدایتنده) خوارزم خریستانلری آنطاکیه بطریق یقلکنه تابع ایدیلر؛ بوندن شو نتیجه چقاریلیرکه بونلر نسطوری اولیوب «ملکیت» ویا «یعقوبی» ایدیلر. «ابودلف» ه کوره غزیرلک برمعیدی واردی، فقط دروننده رسمیری یوقدی [۱].

«چکیل» قبیلهسی آراسنده پک آزرخریستان بولوندیغی [۲] «ابودلف» سویلیور. بومعلومات «غزیرغوریهف» ک قید ایتدیکی کی [۳]، ایکی درلو ا کلاشیله سیلیر؛ یا بونلرک ملکیتلرند آرمقدارده اجنبی خریستانلر ساکن ایدیلر؛ ویا خود بالذات «چکیل» لرک کوجوک برقسیمی خریستانلنی قبول ایتیش بولونیورلردی؛ هرا یکی کیفیت یکدیگر یله صقی صقی به مناسبتداردر. غزیرغوریهف «چکیل» لرک آری برقبیله اولدیغنده اشتباه ایدیلر؛ زیرا - سوزلرینه باقیرسه - «ابودلف» دن اولکی عرب محررلر بوقبیله دن هیچ بحث ایتهدکلری کی، مؤخر محررلرده یالکیز ابودلفده موجود معلوماتی ذکر وقید ایتیکله اکتفا ایدیلر. بوندن ماعدا «عرب یازمه لرند اسم خاصلر اکثریا اعظمی درجده تحریف ایدیلکده در». فقط این ائیردهده «چکیل» لر «سلطان ملکشاه» ک اخیر خاصی اوله رق مذکوردر [۴].

cognationem materiae, Haithoni Armeni Historia orientalis quae de Tartaris inscribitur ; itemque Andreae Mulleri, Greiffenhagii, de Chataja disquisitio. Coloniae Brandenburgicae anno MDCLXXI

«In armis sunt ferocissimi, qui vocantur Soldini, et habent propriam linguam, literas atque ritum graecorum, et modo graecorum conficiunt corpus Christi, et sunt obedientes patriarchae Antiocheno.

[۱] یاقوت، ج ۳، ۴۴۸، باقکز: «یول» Cathay and the way thither, vol. I, prelim essey p. GLXXXVIII.

بو صوکنجی کیفیت «غزیرلک» یعقوبی اولدیغنه دلیلدر. یعقوبی مذهبک بانیدی «فیلقه نوس» روح القدسک وعیسانک تصویرلی علینه قیام ایدرک بتون رسمیری کلیساردن اوزاقلاشدیردی. (نه آندر، خریستان دین وکلیسانک عمومی تاریخی، اوجنجی طبع، غوطه، ۱۸۵۶، ج ۱، ص ۵۷۳) بکون یله هند یعقوبیلری تصاویری رد ایدرلر: Hunter, Imperial gazetteer of India vol. VI sec. edit. London 1886. p. 243.

[۲] یاقوت، ج ۳، ص ۴۴۶

[۳] اونجی عصرک عرب سیاحی «ابودلف» حقیقده: سنت پترسبورغ، ۱۸۷۲، ص ۲۷ - ۲۸.

(روسجه)

chronicon x. 114 [۴].

«چیکیل شهری» ، عرب یازینسک مساعده سی نسبتنده تور کجه اسم خاصری اعظمی دوغری بلقله نقل ایدن او تنجی عصرک عرب جغرافیا جیلری طرفندن ذکر ایدلامکده در . «مقدیسی» ، «چیکیل» لری « طراز : تالاس » دن ۳ میل مسافه ده اوله رق کوستریور [۱] .

«تالاس» ده دخی خریدتینانلر واردی؛ امیر اسماعیل ۲۸۰ (۳/۸۹ هـ) تاریخده شهری ضبط ابتدکی زمان، شهرده کی بویوک کلیسا جامعه قلب ایدلدی. تالاس امیری برچوق دهقان ایله برلکده اسلامی قبول ایتدی [۲]؛ «مرکه» شهرینک باشلیجه جامعی وقتیه کلیساییدی [۳]. شرقی تورکستانده خریدتینانلغه کلنجه ، « بهی » ده خریدتینان بولندیغی « ابودلف » بیلدیریور [۴]؛ « یول ک فکر نجه » بهی « آق صو ایله قوچا آراسنده در [۵] .

اسلامت بر طرفدن سامانیلرک فتوحاتیه دیکر طرفدن تجاری تماسله انتشار ایتدی. سامانیلر «غز» لر ایله «قارلوق» لرک بر قسمی (تقریباً بیک عائله) کندی مملکتلرنده یرلشدیر. خیلر؛ بونلر، اسلامی قبول ایدرک، حدودی، تجاوزاته قارشو مدافعه ایتدیلر [۶]؛ بوتور کرک، «مقدیسی» ده [۷] موضوع بحث ایدیلن مسلمان تورکنلر اولسی محتملدر . مسلمان تاجرلر شبهه سز دیکر لرندن داها فضله ایدی؛ بونلر ترجیحاً تجارتجه الک مهم اولان شهرلرده یاشارلردی . شیلجی شهرنده - توماشکک [۸] افاده سسته نظراً «قراپوره» و یوقاری

[۱] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی ، ج ۳ ، ص ۲۷۴-۲۲۵ ، (ضیحه) کله سی حقنده عینی اثره باقکز ج ۴ ، ص ۲۸۳ (لغتجه) ؛ چکیل قبیله سنک بو اسمده کی شهرده دکل بلکه ایسیغ کول اطرافنده اقامت ایتدیکی اکلاشیلپور . نیم اولجه ذکر ایدیلن روسجه اثرمده مذکور «کردزی» به باقکز، ص ۹۰ : اندر حوالی ایسیغ کول همه چکیان نشیند

[۲] رشخی ، ش فرطبی ص ۸۴ . دهقانلق ایرانده واورته آسیاده اصالت عنوانیدر . ازجله «اسکی تورک کتابهلری و عرب منبعلری» آدلی اثرمه باقکز ، ص ۹

[۳] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی ، ج ۳ ، ص ۶۷۵ ؛ «کنیسه» کله سی او تنجی عصرده یالکز کلیسا ویا سیناغوغ معناسنه کله بیلیر . «البرونی» ده (قرونولوژی ص ۲۰۵) صوکنجی معنایه آلمش در . تاریخی قیاسلره نظراً برکلیسانک جامعه تحویلی داها محتملدر .

[۴] یاقوت ، ج ۳ ، ص ۴۵۰

[۵] Bai-yule, Catay and the way thither, I. Prelim. Essay, p. GXG

موقعی، تاریک شمالی آیاقلرندن بری اولان موزارت - دریا کنارنده کاشندر .

[۶] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی ، ج ۲ ، ص ۳۹۱ .

[۷] کذا ج ۳ ، ص ۲۷۴ .

[۸] W Z K M ج ۳ ، ص ۱۰۶ .

تالاس کنارنده کوموشتان داغی کچیدی یقیننده تقریباً اون بیک اصفهانلینک سا کن بولوندیغنی «مقدیسی» [۱] بیان ایدیور . تجارت یوللرنده همان هرشهرده جامعار موجود ایدی ؛ شهر اهالیسی هر نه قدر بالخاصه مشرکلردن [۲] ترک ایدیور ایدیسهده، بعض نقطه لرنده مسلمانلر غلبه چالمشردی . حاکمیت خریستیانلر ائنده قالدیغنی یرلرده، مسلمان تاجرلر ویرکیه تابع طوتولمشردی [۳] .

۴

اوتنجی عصرک نهایتنده، شرقی و غربی تورکستانده اجرای حکومت ایدن ایلك خان ویا قره خانلر سلالهسی ادارهسنده بولنان مسلمان تورکلرک حاکمیتی انکشاف ایتدی . ده کیلی، «Frähn»، «رمینو»، «بره تشنایدنر» [۴] و «ادلوف» ک [۵] قبول ایتدکلی کبی بونلرک او یغورمی، یوقسه «غریغوریهف» [۶] و «لرخ» ک [۷] تلقیاری وجهله قارلوقی اولدقلری معلوم دکلدر . بونلرک مرکز اداره لری «بلاساغون» ایدی ؛ بوشهر «سمیرهچی» جوارنده ایدی؛ بز بواسمی اولا «مقدیسی» ده [۸] کورویورز . اون اوچنجی عصرک چین منبعلرینه نظراً «بلاساغون» تالاسه دوغری «المالیق» [قولچه جوارنده] یولی اوزرنده کائن اولوب «ویهرنی» Wjernij اوزرندن و قازلق کچیدی اورتهسندن «چو» ایرماغی [۹] اوزرنده بولنان «طوقاق» شهرینه واصل اولور . Wjerinj دن یشیکه کیدن بوکونکی یول، آنجاق ۱۸۷۱ تاریخندن اعتباراً موجوددر [۱۰] . بکا بناء

[۱] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی، ج ۳، ص ۲۷۵، سطر ۸

[۲] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی، ج ۳، ص ۱۶ .

[۳] قزوینی، ج ۲، ص ۴۱۱ . ابن الاثیر، ج ۹، ص ۳۲۲

[۴] بره تشنایدنر، 1، 252، Mediaeval Researches .

[۵] قوداقوبیلک، برنجی قسم (ترانسقربینیونلی متن) مدخل، ص ۷۸

[۶] ماوراءالنهرده قاراخانلر، ص ۵۹ (روس آرکهئولوژی جمعیتی شرق شعبهسی یازیلری، ج ۸۷، ص ۸۷)؛

[۷] sur les monnaies des Boukhâr-Khoudahs, p. 4 (بین الملال اوچنجی مستشرقلر

قونفرهسی کلیاتی، ج ۲، ص ۴۴)

[۸] عرب جغرافیاجیلری کلیاتی، ج ۳، ص ۲۷۵ . «مقدیسی» بلاساغونی، اهالیسی کثیر، زنگین

و بویوک برمملکت اولارق کوستریور .

[۹] بره تشنایدنر، 1، p. 18، Mediaeval Researches .

[۱۰] قوستنقو، یدی صو ولایتی حقدده مونوغرافی، ص ۱۶۳ .

هرنه قدر یافوته کوره « فارب » ویا « اوترار - otrar » شهری « شاش » دن اوزا قده « بلاساغون » جوارنده کائن ایدیسه ده [۱]، بلاساغونک، « ابن خردادبه » ایله « قدامه » ده بمچی کچن « بلده خاقان ترکی » ایله عینی اولدینی حقنده کی « غریغوریه ف » [۲] ک فکرینه اشتراک مجبوریتنده قالنه جقدر . سمیره چی اوتنجی عصرده قارلوقلره عاندیدی؛ « ابن خردادبه » ایله « قدامه » به اعتماد جائزایسه، مقراداره سی « چو » کنارنده دکل، « اولیا آتا » ده [۳] - الکساندر سلسله سنک غرباً نهایتنده - کائن ایدی . او یغور لر، بلاساغونک تاسیسنی بالذات کندیلرینه عطف ایدر لر [۴] . قارلوقلرک اراضیسنک او یغور لر طرفندن ضبطی حقنده معلومات موجود دکدر؛ فقط اون « تغز غز » ک « یوز قارلوق » ایله باشه حیقایله جکی [۵] حقنده کی « قدامه » نک سوزلرندن ده آکلاشیلدیغی وجهله، قارلوقلر ایله شرق قومشولری آراسنده تصادمات وقوعولمشدر . دیگر طرفدن قره خانلیر حکومتلرنده هیچ پر او یغوره تصادف ایتمیز؛ بوکا مقابل قارلوقلر، « غز » لرک سلجوق اراضیسنده اوینادقلری عینی رولی قره خانلیر حکومتی داخلمده اوینامشدر [۶] . بو مسئله اساساً شیمدیلاک بزجه غیر قابل حل کبی کورونمکده در . هر حالده قره خانلیر حقیقی او یغورستان (یعنی بوکونکی تورفان و اوروجی نک کائن اولدینی محللر) اوزرینه پک مشکلاته حاکم اوله بیللمشدر؛ عکسی تقدیرده، او یغورستانده اسلامیتی نشر ایتلری

[۱] قاراخانلیر ، ص ۲۱ .

[۲] یاقوت ، ج ۳ ، ص ۸۳۳ ، بلاساغونک کاشغر جوارنده اولدینی حقنده کی یاقوتک

افاده سنه توافق ایتمور . ج ۱ ، ص ۷۰۸

[۳] قارلوقلرک مرکزی ، چین منبعلرینه کوره دها ۷۶۶ تاریخندن بری « چو » کنارنده بولونیوردی . (هیاست ح ۱ ، ص ۳۷۲ ؛ مارکووارتک « تورک کتابه لرینک ترولولوژیسی ، آدی ائرینه باقکز ص ۲۵) . اولیا - آنا Aalié-atá حوالیسی قیشلاق اولقدن زیاده یایلاق اولغه مساعددر؛ « هیوئن - چانغ » ه کوره بوراسی خانک یایلاغی ایش (Mémoires sur les contrées occidentales, 1, 14) . قیرغیزلرک قیش اردو کاهلری یالکز « تالاس » ک آشاغی مجراسنده در (قوستنقو ، تورکستان الکاسی ، ج ۱ ، ص ۲۶۶) .

[۴] بلاساغونک تاسیسی حقنده کی او یغور منقبه سی « جوینی » نک تاریخ جهانک شاسنده واردر . متن و ترجمه : رادلوفک قودا تقویلیکنده (مدخل ؛ ص XLV) . بو افاسانه نک حقیقه سمیره چی ده کی بلاساغون عاند اولدینی کیفیتی پک شبهه لیدر . « جوینی » نک افاده سنندن ده آکلاشیلدیغی اوزره ، افسانه یی احتوا ایدن طاش موغولستانده اورخونده بولنمشدر . غالباً « جوینی » سهواً بالفاسون = Balgassun (شهر) اسمنی « بلاساغون » ایله قاریشدرمشدر .

[۵] عرب جغرافیا جیلری کلیاتی ، ج ۶ ، ص ۲۰۳

[۶] ابن الاثیر ، ۱۱ ، ص ۵۴ - ۵۶

لازم کایدی ؛ هر حالده او یغورلز اون اوچنچی عصرده بیه مسلمانلرک بی امان خصمی ایدیلر [۱] .

و سلاله نك جد اولی « قره خان » ، « ابن اثیر » ك حكایه سنه نظراً [۲] ، بر شخصك زوئاده کندیسنه تورکجه امر ایتدیکنی کوره رك اسلام اولمشدر . خلفلرندن بری اولان « بوغرا » خان [۳] ($99 \frac{3}{4} = 383$) تاریخنده بخارای ضبط ایتدی . فقط عینی سنهده کری چکلمکه مجبور اولدی وبالاخره وفات ایتدی [۴] . خلقی « ایلک خان » ۹۹۹ - ۳۸۹ سنه سنده ماوراءالنهری صورت قطعیدهده فتح ایدرک سامانیلرک حاکمیتنه نهایت ویردی [۵] . « ایلکخان » ملحد تورکرک علیهنه جهاد اعلان ایتدی [۶] . « ابن اثیر » [۷] تورکرک کتله کتله اسلامی قبول ایدیشلری صفر ۴۳۵ [۹ ایلول - ۸ تشرین اول ۱۰۴۳] تاریخنه ارجاع ایدرکه ، اون بیک چادی رخلقی (ابوالفدایه کوره بش بیک [۸]) اسلامی قبول ایتمش ویکرمی بیک صغیر بو حادته بی تسعیداً بوغاز لاشمشدر . بوتورکرک یازین بلغارلرک مملکتنده قیشین ایسه « بلاساغون » اطرافنده کوچیه لکله یاشارلردی . بوتاریخندن برزا اول « سلجوق » ، اوردوسی ایله « غز » لردن آریله رق اسلامی قبول ایتمش و دینداش لری ملتداش لرینه قارشى مدافعه ایچین میدانه چیقمش ایدی . « غز » خاقانی جند شهرنده (سیر - دریا منصی یقیننده) ساکن اولان مسلمانلردن جزیه آلمشدی ؛ « سلجوق » بونلری بوجزیه دن قورتارمرق

[۱] رادلوف ، قودا تقویلیک ، مدخل ، ص XLVIII ده کی « جونى » نك افاده سنه باقکز . بوراده قره خانلیلرک « غز » اوللری احتمالندده بحث ایدمشدر . نشری به استاد ایدن « آ. فون غوتشمید » ده یوفکره اشتراك ایدوردی : (Kleine Schriften, III. 227. 239) .

[۲] ابن الاثیر ح ۱۱ ص ۵۴

[۳] ابن الاثیردهده بوله در ؛ دها مقدم و دها شایان اعیاد منبعلره نظراً ربع الاول ۳۸۲ - مایس ۹۹۲ ؛ بیهقی : مورلهی طبعی ، ص ۲۳۴ ؛ عین تاریخ ، بجم « موغوللر دورنده تورکستان » آدلی اثردهده « کردیزی » دهده وارددر : متن ، ص ۱۲

[۴] عینی اثر ، ج ۹ ، ص ۶۸ - ۷۰

[۵] عینی اثر ، ص ۱۰۵ - روس آزکه تولوزی جمعیتی شرق شمه سی یازیلری ، ج ۲ ، ص ۲۷۲ - ۲۷۵ ؛ بیارون فون روزن « هلال الصابی » نك بخارانك سقوطی حقنده کی افاداتی (۹ نجی عصر) بوآرده نشر ایدیور (بریتیش موزه تومک یازمه سنه نظراً ۱۹۳۶۰) .

[۶] کذا ، ص ۳۵۵ - ۳۵۶

[۷] ابن الاثیر ، ج ۹ ، ص ۱۶۹

[۸] رایسکه - آدلر طبعی ، ج ۳ ، ص ۱۲۰

تورك واليسنى تبعيد ايتدى [۱].

اون برنجى عصر دن برى خريستيانلغك شرقى توركستانده اسلاميته نسبتله منحصرأ دون موقعده قالدیغى ويالكز تيهن شانك شمالنده كى ساحه داخنده ياشايان خريستيانلرك «بوغرا» خان ايله خلفلرينك دين مجادله لرندن پك آز متأثر اولدقلىنى وامبهرى تخمين ايتمكده در [۲]. مع مافيه خريستيانلرك قارا خانلر حكومتى زماننده تضيقاته معروض قالدقلى كوروليوور؛ ويا هيچ اولمازسه خريستيان محررلر بويله بر تضيقدن بحث ايتيورلر. «سمر قند»، نسطورى متره پوليدلكنك مقرى اوله رق قالمشدى [۳]. آرا صيرا دوآليسترك نفوذى كندىنى كوستريوردى. قره خانلردن سمرقندلى «احمد خان» زنديقلرك مذهبه اتباع ايتديكى ايچين حتى حياتى غايب ايتدى (۱۰۹۵ - ۴۸۸) [۴]؛ ۱۰۴۳ سنه سندن سو كرا يالكز تانارلر ايله ختايللرك (چينلارك كتانى) مشرك اوله رق قالدقلى حقنده «ابن الاثير» ك بياناتى شهبه سز مبالغه ليدر. بومورخك زمانه قدر حتى غرب توركلرينك بيله كافه اسلاميتى قبول ايتديكى كوره جكز.

كرايتلرك نسطورى تاجرلرى واسطه سيله خريستيانلغى قبول ايتمى كيفيتى، ۱۰۰۷ تاريخنده واقع اولدى. بونك اوزرينه «مرو» متره پوليدى موغولستانه راهب كونوردى [۵]. قره خانلارك حاكيمتى زماننده مملكتك داخل منازعات و مجادلات ايچنده چالقامقده اولديغى، «ابن الاثير» متعدد دفعه لر بيلدير مكدده در. خان شرف الدوله (۴۳۵ - ۱۴۰۳ / ۴) سنه سنده «كاشغر»، «بالاساغون» ايله ديكر متباقى مملكتلرك حاكيمت عاليه سنى كندى عهد سنده محافظه ايتمكله [۶] برابر، حكومتى اقباسى آراسنده تقسيم ايتدى. قره خانلر بو حادثه دن

[۱] ابن الاثير، ج ۹، ص ۳۲۲

[۲] تورك ملتى، آنولوژيك و اتنوگرافيك مناسبتلى ايله ايضاح ايدلمشدر (لايزينغ ۱۸۸۵ ص ۳۲۵)

[۳] ابوالفرج ۱۰۴۶ تاريخنده «سمرقند» متره پوليدى طرفندن قتوليفوسه خطاباً يازيلان بر مکتوبدن بحث ايديور. اوپه رت ژان باييت، ص ۹۱.

[۴] ابن الاثير، ج ۱۰، ص ۱۶۵

[۵] اوپه رت، ژان باييت، ص ۸۸ - ۹۰

[۶] ابن الاثير، ج ۹، ص ۳۵۶؛ ابن الاثيرك بو افادانى هيچ اولمازسه قطعى دكلدر؛ مقدم منبعلرك (بالخاصه عتي وبيتى) وبردكلى معلوماته نظراً قره خانلرك سلطنتى داما پك چوق زمان اول كاشغرده حكومت سوره ن سلاله نك حكمدارينك نفوذى دائما تضديق ايمان بر طاقم حكومتلرم

پک آز سوکرا سلچوقیلرک کندی اوزرلرنده کی حاکمیتلرینی تصدیقه مجبور اولدیله. اون اوچنچی عصرک بدایتنده سلطان سنجر سمرقنده خانلری عزل ونصب ایدنیوردی [۱]. سلچوقیلرک حاکمیتی ۱۱۴۱ تاریخنده «سنجر» ک اردوسنی مغلوب ایدن و قره خانیلری تحت تابعیته آلان قره خانیلر طرفندن محو ایدلدی. ختای ساحه اراضینی [۲]، غریبه حزر دکزینه قدر، شرقده ایسه غوبی چولنه قدر اوزانیوردی. شرق وغرب حوالیسی «قاراختای» سالاه سندن غورخان یابه برنوع «تابع» مناسباتی ادا، ایدن خصوصی دره بکلر معرفتیه اداره ایدنیوردی. قره خانیلرده ماوراءالنهرده عینی موقی اشغال ایتدکلری کی، «خوارزم شاه» ایله «قارلوق» خانلری ده سمیره جی و اوغور «ایدقوت» نک [۳] شمال قسمنده عینی وضعیتده بولونیورلردی.

«قاراختای» لرک استیلاسی اوحوالینک حرثی ایچین فائده لی ایدی. نیم وحشی قبائلک دخی «قاراختای» اردوسنی تشکیل ایتدیکی ده شبهه سزدی؛ فقط بالذات «ختای» لر اولجه چین مدنیتک بوتون ثمرلرینی اقتطاف ایتشاردی. غورخانلری-چینلیر اوکا «یه-لوتا» شی Ta-ših-lye، مسلمانلر «طایغو»، «قومقین»، «قوشتین» یا خود «قوسقین» [۴] دیرلردی- تبعه سی زدننده بویوک اعتباره مظهردی. غضب و تعدی بی تبعه سنه منع ایتشدی؛ یا لکنر زنا موجب جزا دکلدی [۵]. کیتانلر شهرلری تخریب ایتزلردی، بالعکس یکی شهرلر تأسیسنه سعی ایدرلردی. «جوی» یا آخره کسب معرفت ایدن «ایمیل» (بوکونکی چوغوجاق جوارندر) شهرینک

انقسام ایتشدر. شرف الدوله (حقیقی اسمی ارسلان خان سلیمان بن یوسف) اوله اوله اساساً امرواق اولان دولتک انقاسنی تأیید صورتیه ترویج و تصدیق ایتشدی. داها فضله تفصیلات ایچون باقکنز: «موغوللر دورنده تورکستان» آدلی اثر.

[۱] عینی اثر، ج ۱، ص ۵۴-۵۵

[۲] اورخون کتابه لرینک کوستردیکی کی بوقبیله نک حقیقی اسمی «کیتای» یا خود «کیتاز» ایدی؛ باقکنز: «رادلوف»، موغولستانده اسکی تورک کتابه لری، ایکینچی سه ری ص ۳۹

[۳] «ایدقوت»، عنوانی حقیقده «رادلوف»، قوداتقوبیلیک، مدخل ص XXVII, XXXIX؛ «جوی» یه کوره «کاشغر» ددهه آریجه برخان واردی. رسمی ایمپراطور کتبخانه سی یازمه سی ج، ص ۲، ۳۴، ۲۲؛ دوستون، موغول تاریخی ج ۱، ص ۱۷۰. «کاشغرده» قره خانیلرک برشبهه سی اجرای حکومت ایدنیوردی؛ باقکنز: «موغوللر دورنده تورکستان» آدلی اثر، ص ۱، ص ۱۳۲-۱۳۳

[۴] زرخشی، شه فرطبی، ص ۲۴۲ (تجمع التواریخ) دن؛ «راوه رتی»، «طبقات ناصری»، ص ۹۱۳

[۵] ابن الاثیر، ج ۱۱، ص ۵۷

تأسیسی او نلره عطف ایتمکده در [۱]. هر هانکی بر شهری ضبط و تسخیر اینتد بکری زمان، اهالی بی صومایلردی؛ بالعکس بهر اودن بر دینار آلیرلردی. برنجی «غورخان» تک بر قوماندانک امری آلتنه قطعاً یوز سواریدن فضله ویرمدیکی کی مملکتی ده تقسیم ایتمه مشدی [۲]. متعاقب زمان ظرفده حکومت «کیتان» لک آلتنه دوشدی. فقط تورک و موغول کوچیه لرینک حکومتاری خلافتنه اوله رق، دولت حالنده انقسامه معروض قالمادی. «ابن اثیر» ده کور یورزکه سرکش کوچیه لری زراعته آیشدیر مق ایچین سعی وغیرته بولونیوردی [۳].

تورکلرده زراعت و شهر حیاتی حقنده، اونجی عصر اسلام جغرافیایا جیلارینک ویردکلرندن داها مفصل معلوماته «ادریسی» نک اثرنده تصادف اید یورز. فقط بو معلومات مع التأسف قارمه قاریشیق در. معلومدرکه «ادریسی» نک اثری صرف منتخبات ماء، یتمنده در؛ بوتون عرب منتخباتلرنده اولدیغی کی، مختلف زمانلره تعلق ایدن معلومات قطعاً یکدی بکلرلرندن بارز بر صورتده تعیین ایدیله من. بوندن باشقه، اسم خاصلر، طائمه حق درجهده تغیر ایدلشدر. «ادریسی» ده «کیتان» لر ذکرا ایدلما مشدر. فقط «غریغوریه ف» ک ایچیه تقدیر اینتدیگی وجهله [۴] «ادریسی» کیتانلری، کندندن اول کلان جغرافیایا جیلاردن بستون باشقه طرزده تصویر اینتدیگی «کیاک» لرایله قاریشدیر مش اولمیدر. «ابودلف» ه کوره [۵] بونلر حیوان دریلرندن چادرلرده یاشارلردی. مملکتلری نیم سیاه ونیم بیاض اوزوم (؟) یتشدیرردی؛ التون و مجوه راته مالکدیلر؛ یاغموور یاغدیرمق ایچون خصوصی بر طاشلری ده واردی. نه بر حکمداره ونه ده بر معبده مالکدیلر. «ادریسی» به کوره [۶] «کیاک» حکمداری التون ایشلمه لی اییسه کیر؛ التون صاچ طاشیر و سنهده درت دفعه اهالی به کورونوردی. حکومتی برنجی ناظر اداره ایدردی. سرایلر، بیوک بنالرو زهتکاهلر موجوددی. حکمدار، درایت و عظمتی ایله معروف ایدی.

[۱] جویی نک دوسسوندن نقلاً ترجمه سنه باقکز: موغول تاریخی، ج ۱، ص ۴۴۲.

[۲] ابن الاثیر، ج ۱۱، ص ۵۶ - ۵۷

[۳] عینی اثر، ص ۲۰۵؛ غریبدرکه ابن الاثیر دیگر برقردهده (ج ۱۲، ص ۱۷۱) کیتانلری کوچیه تلقی ایتمکده در.

[۴] ابودلف حقنده (روسجه) ص ۳۱

[۵] یاقوت، ج ۳، ص ۴۴۸؛ باقکز: yule, Cathay and the way thither

1, prelim. essay. p. CLXXXVII.

[۶] ژوبهر طرفندن مترجم ادریسی جغرافیاسی، ج ۲، ص ۲۲۲ - ۲۲۳

(بونلرېك جنكاور اولوب همان دأما قومشولری ایله مجادله ده. بولون دقلری بریرده مذکوردر) [۱]. مرکز اداره ده کی اهالی احتیاجدن وارسته اولدقلری کچی ، بوتون مملکت داخلنده اك زنکین واك مرفه برانیورلردی. شهر، دمیرقپولرایله مجهز قوتلی سورلر ایله محاط ایدی . بویوك وشجیع بر آوردو طرفندن مدافعه ایدیولردی. کبار اهالی قرمزلی وصاری رنگه اپك البیسه کیولردی ؛ فقط البیسه طاشیمق حقنه یالکز بویوکلر مالک ایدیلر . سوقاقلر ، بازارلر واولرک بویوك بر قسمی، صویولری ایله مجهز ایدی . اهالی « صاچی » دینه سالک ایدیلر . کونش وملکلری ده [۲] تجیل ایدیولردی .

۱۱۴۵ سنه سنده نسطوری حکمداری «پره سیته ریوهان: راهب ژان» ک مسلمانلری شرقدن تضییق ایله « سامی برادرلری » [۳] مغلوب ایتدیکی خبری آوروپاده دیولدی . بو خبرک انتشارینه سبب، «یه-لو-تاشی» نك «سنجر»ه قارشى مجاربه سی ایدی . فقط بوندن «یه-لو-تاشی» نك و «کیتان» لرك نسطوری اولدقلری نتیجه سی چیقارلامیلدر. اغلب احتمال نسطوریلر «یه-لو-تاشی» بی عینی زمانده «کرایت» لرك خانى ایله قاریشدرمشلدر . «کرایت» دولتنک مؤسسى «اونغک خان» ک بویوك پدری «مرکوز» خان ایدی . بوذاتک «یه-لو-تاشی» نك معاصرى اولمى، قرونولوژی اعتباریله پک ممکندر. «غورخان» ک آوردوسنده بعض خریستیان عناصرک موجودتی دولایسیله نسطوریلرک بونی کندیلرنجه معروف خریستیان حکمدار ایله قاریشدرملری ده ممکندر . اگر بوتون «کیتان» لر خریستیان اولسه لردی، بو حادته خریستیان ومسلمان مورخلر طرفندن ذکر ایدیلردی . «ابن اثیر»، برنجی غورخانک [۴] ماخیه بیست اولدیغنی سویلیور. حالبوکه «ادریسی» نك، «کیاک»

[۱] عینی اثر، ج ۱، ص ۵۰۱

[۲] «ادریسی» دیگر برفقره سنده (ج ۲، ص ۲۲۱) کباکلرک ملحد و آتشپرست اولدقلرنی، اونلرک آراسنده کی بعض کیمسه لرك ایماندن عاری اولدقلرنی، اوت ایله تعیش ایدوب اورمانلرده یاشادقلرنی سویلیور . «ادریسی» ده کی، ایضاحات بعض خصوصلرده چین مدینتنک غیرقابل انکار نفوذنی اراته ایدیور .

[۳] متنده شویله در : *per-arum et Medorum reges fratres, Samiardos diecos*

باقکز : اوپورت، پره سیته ریوهان، ص ۱۳

[۴] ج ۱۱، ص ۵۵ ؛ کیتان حکمدارلرینک اوزون بریجه طاشیدقلری (المنعه والجار)، بوراده مذکوردر . جمع التواریخ مؤلفی، غورخانک اشتراک اموال ونسوانی مزدکیلرده اولدیغنی کی تصدیق ایتدیگنی سویلمکده در. نرشخی، شه فرطبی، ص ۲۴۲ ؛ بالاخره کشف ایتدیگنه کورمه جمع التواریخ «حیدر رازینک طریقت حیدری» سیدر . بو اثر حقنده «برج» ه باقکز : برج

اصیلزاده کاسنک قیافتلری حقیقده ویردیکی معلومات داها زیاده بودیلکه اشارت ایتمکده در؛ مسلمانلرک بالآخره بودیلکی قبول ایتمسنگ «کیتان» طرز قیافتنگ قبولی ایله علاقه دار اولدیغنی داها آشایغیده کوره جکیز. بو کیفیت نظر اعتباره آلتیرسه، «اوپه رت» ک «پره سینتیه یوهان» اسمنگ «غورخان» ک «۲» سنک سقو طیه حاصل اولدیغنی فکر نده اولدیغنی آکلاشیلیر. [اوپه رت قورقان او قیوردی؛ ابن اثیر ایسه اکثریا «کو خان» یازیور]. بوجهت قابل مدافعه در [۱]. دیگر طرفدن، «ریتهر» [۲] کی بو اسمی اونک - خان (چینجه وانغ - خان) کله لری ایله ایضاح ایتمک ممکن دکدر. زیرا، «پوتیه» نک قیدایتدیکنه کوره ارثاً انتقال ایدن بو عنوانی [۳]، آنجاق «کرایت» حکمدار لرینک اک صوکنجیسی طاشیوردی. «سمیره چی» کتابه لرندن استخراج ایتمکمزده کوره، برچوق خریستیان تورکار بری تورک دیگر کی خریستیان اسمی اولق اوزره ایکی اسم طاشیلردی. بونلرک، هر هانکی برسبیدن دولایی بالخاصه تعمم ایتمش اولان خریستیان اسملرینی انتخاب ایتملری طبیعی در. «یوهان» اسمی «کرایت» لر زماننده تورکارک خریستیانلغی قبول ایتمک لری بطریقک اسمی اوله رق بویه بررول ایفا ایتمش اوله بیلیر.

«کتان» لر، طبق چینلیر کی، بوتون دینلری عینی صورته هایه ایتمش در که بومیانده اسلامیت ده واردر. مسلمان مورخلر «غورخان» لرک [۴] عدالتنی بالخاصه مدح و ثنا ایلمکده درلر. بالخاصه بو کیفیت کویستریکه، غورخانلر قطعاً نسطوری دکل ایدیلر. مع مافیه مسلمانلر حاکم موقعلرینی ضایع ایتمک مجبوریتنده قالدقلری حالده، دیگر ادیان طرفدارلری ایسه مسلمان تعصبندن مصون قالمش در. بوندن دولایی خریستیانلق دخی بوراده «قره خانلیر» اداره سندن داها زیاده سربست اوله رق تعمم ایده بیلمشدر. غورخانلرک عجم یازمه لری فهرستی، نومرو ۴۱۸ (ص ۴۱۰) ؛ و «Rieu» نک بریتیش موزه نوم عجم یازمه لری قاتالوغی، ذیل، ص ۲۱ - ۲۰ که، بجمم التواریخ عنوانی ده بوراده مذکوردر.

[۱] ژان باتیست، ص ۱۳۴ - ۱۳۵ ؛ مقدمه، ص ۵ ؛ اوپه رتک نقطه نظری، «زارنکه» = Zarnke طرفندن (ساقسونیا فن آقاده میسی، ج ۸، نومرو ۱، تاریخ فلسفه قسمی ایله برابر) توسیماً ایضاح ایدمش و برچوق طالملر طرفندن قبول ایدمشدر : به شهل، جغرافیا تاریخی، ص ۱۵۳ ؛ فون غونشمید، کوچوک یازیلر ؛ ج ۳، ص ۶۰۹ .

[۲] اوپه رت، عینی اثر، ص ۱۱ - ۱۲ ؛ ریتهر، آسیا، ج ۱، ص ۲۹۱ .

[۳] ره وودولوریان، ج ۱۳، ص ۳۰۵

[۴] ابو عمر مناج الدین عثمان ابن سراج الدین الجوزجانی نک طبقات ناصری، Capt. W. Nassau Lees مولوی خادم حسین و عبدالحی طرفلرندن باصدیرلشدر، قالكوتا ۱۸۶۴، ص ۳۲۹. — «راوه رنی، طبقات ناصری، ص ۹۱۲

مرکز اداره لرندن بری اولان «کاشغر» [۱] ده بطریق اوچنچی ألیاس (۱۱۷۶-۱۱۹۰) بر نسطوری متره پولیدلکی تأسیس ایتدی . مرکز اداره لرندن بری ده « بلا ساغون » ایدی . «عمرو» ک پسیقوس جدولنده «کاشغر» متره پولیدی عینی زمانده «نواکت» متره پولیدی اوله رقدده کوسترلمکده در [۲]. بناء علیه «سمیرهچی» ، «کاشغر» متره پولیدلکنه تابعدی . خریستیانلغک حاکم سلاله اوزرینه اولان تأثیرینه کلنجه ، «یه - لو - تاشی» نک خلف لرندن صوگ «غورخان» ک کریمه سی و غاصب قوشلوق (دوغریسی کوچلوق) ک زوجه سنک خریستیان اولدیغنی بیلوروز . بو معلومات دخی یالکز مؤخر مقتطفلرده فامش در [۳].

سمیرهچیدن چیقان اک اسکی کتابه لرك «قاراختای» حاکمیتی دورینه عائد اولمسی پک محتملدر . «قوولسون» طاشلردن بری اوزرنده ۱۴۰۶ عددینی (سریانی تاریخی که ۱۰۹۵ بعدالمیلاده مطابقدر) تشخیص ایتدیکنی ظن ایتمکده در [۴]. بو تقدیرده کتابه نک قره خانلر زمانته عائد اولمسی ایجاب ایدردی . هر حالده بو دیکرندن داها مقدم بر زمانه یعنی موغول دورندن اولکی زمانه عائددر ؛ چونکه بوداها اسکی و داها بویوک یازی شکللرینی ارائه ایلکده در [۵].

موغوللرک استیلاسنی متعاقب قانقلیلر «تالاس» ایله «ایسیغ» کول آره سنده کی ساحه یی ضبط ایتدیلر [۶]. «سمیرهچی» ده کی نسطوریلرک بونلره منسوب اولمسی اغلب احتمالدر . فی الواقع بو کادلل اوله رقد سردایده جک المزده هیچ برشیتمز یوقدر ؛ چونکه «قانقلیلر» کدینی حقنده

[۱] بیلویوتهک اوربانتاک ، ج ۳ ، قسم ۲ ، ص ۵۰۲

[۲] «نواکت» شهری حقنده بو اثرمیزک باشلرینه باقکز ؛ ا. بهرت ، ژان بایست ، ص ۳۸

[۳] اولا شرف الدین «ظفر نامه» سنک مقدمه سنده (آسیا موزمسی یازمه سی ، ۵۶۸ ، ص ۷۹ ؛ «راورقی» ، طبقات ناصری ، ص ۹۲۷) مانجه ئیست اولان ایلک غورخانک حرمنک - بلکه ده سهو اثری اوله رقد - خریستیان اولدیغنی سویایور .

[۴] سریانی - نسطوری کتابه لری ، ص ۹۵ . تاریخی کوسترن حرفلر قوولسونک افاده سنه نظرأ تامیله سیلتمش در .

[۵] بالاخره «قوولسون» ، «سمیرهچی» دن درت یوز کتابه آلدیه ایدرک مؤلفه تبلیغ لطفنده بولتمشدر . بو کتابه لرندن بری موغول دورندن اولکی زمانه یعنی ۱۲۰۱ تاریخته طائردر . باقکز : قوولسون ، سریانی - نسطوری کتابه لری ، یکی سهری ، ص ۶ (نومرو : ۲)

[۶] ابوالغازی ، ده مه زون طبعی ، ج ۲ ، (ترجمه -) ص ۳۷-۳۸ .

معلوماته مالک دکاز. «خوارزمشاه تکش» خان قانقلی پرنسسلرندن «تورکان خاتون»ی [۱] تروج ایتدی که تورکان خاتون اوغلی «محمد» اوزرنده بویوک بر نفوذه مالکدی. اقربالری خوارزمه هجرت ایتدیله واسلامیتی قبول ایدرک «محمد» دن مختلف شرفلی مأموریتلر آلدیلر. بو مدت ظرفنده اسلامیت غرب تورکلرنده کیتدکجه تعمیم ایتدی. قانقلیلر بوخصوصده بر استئنا تشکیل ایتمش اولسهلردی، بو کیفیت نظر اعتنایه آلمش اولوردی. فقط بز بو خصوصه عائد مفصل ایضاحاته آنجق ابوالغازیده تصادف ایدوروز. اون اوچنچی عصرک مورخلری، قانقلیلرک «محمد» زردینه موصلتلرینی حکایه ایدرلرکن، بونلرک اسلامیته انتسابی حقتنده هیچ بر معلومات ویرمیورلر [۲].

تورک کتابه لرینک لسانی او یغورجه یه فوق العاده یاقیندر. «زادلوف»ک [۳] مشاهده سنه نظر آ هیچ بر کله هیچ بر شکل یوقدرکه مقابل او یغورجه لری ایله عینیت ارائه ایتمش اولما-ون. آراده کی فرق یالکز صوته عائد خصوصاته در. قانقلیلرک او یغورلرله یقین قرابتی حقتنده شبهه بسله مک قطعاً جائز دکدر. چینجه قانقو - کو (یوکسک آراهه) تسمیه سی قانقلی اسمنه چوقدن ربط ایدلمشدر [۴]. کرک قانقلیلر و کرک او یغورلر کندی خصوصی ساحه لرنده ماعدا «نایمان» لرک مملکتنده یعنی بو کونکی موغولستانک غرب قسمنده یاشارلردی [۵].

[۱] الجر جانی (مطبوع نسخه ده کی jawzjani ایله راورتی ده کی jurzani برینه بویه او قوملیدر) بونک قیچاقلی «قدر» خانک قیزی اولدیفنی سویلیور (راورتی، ص ۲۵۴). قانقلیلرک محمدک سراننده کی اعتباری شورادن آ کلاشیرکه، قانقلیلر، چکیز خانک خوارزمشاه ایله محاربه ایتدیکی تاریخده اکثریا شهرلره قوماندان تعیین ایدیلرلردی.

[۲] قانقلی و قیچاق قبیله اسملرینک هان هان عینی شی اولدیفنی کورونیور. یالکز ابوالغازیدن دکل تکش حکومتی زماننده نشر ایدلمش اولان رسمی و نائقندن ده اکلاشیلدیفنه کوره سیر دریانک اشاغی قسمنده مقیم اولان قیچاقلر (یاخود قانقلی؟) داها اوزمانلر اسلامیتی قبول ایتماشلردی. «موغوللر دورنده تورکستان» آدی ارمه باقکز: برنجی قسم، متن، ص ۷۹. تالاس ایله ایسیغ کول جوالیبی آراسنده ابوالغازی طرفندن ذکر ایدیلن قانقلیلر حقتنده، مع التأسف داها مقدم معلومات آله ایدمه دک.

[۳] قوولسون، سریانی - نسطوری کتبا به لری ص ۱۵۷

[۴] رشیدالدین، بهره زین ترجمه سی، مدخل س ۲۲۱-۲۲۲؛ «رادلوف» بونی قبول ایتیمور.

باقکز: قودا تقویلیک مدخل، ص ۷.

[۵] «قانقلی» حقتنده باقکز: رشیدالدین، بهره زین ترجمه سی، مدخل، ص ۱۰۸. او یغورلر حقتنده ده: عینی اثر، ص ۱۲۵؛ آریجه، سیاح ویلهلموس دوروبرتک مرحله نامه سنه باقکز:

«سمیره چی» ده کی خریستیانلرک، اون اوچنچی عصرده قانقلیلرک حاکم بولندقلری «المالقی» ایله پک صیقی مناسبتده بولندقلری، کتابهلردن استخراج ایدلکده در .

صوگ غورخان - که مسلمانلر «مانی» [۱] ویا «قومان» [۲]، چینلیلر «چی - لو» تسمیه ایدرلر - خوارزمشاه «محمد» ایله چتین برحاربه یه طوتوشدی. بو محاربه ده «محمد» ماوراءالنهری فتح ایتدی (۶۰۹ = ۱۲/۱۳۱۳). «میرخوند»، خوارزمشاهی، مسلمانلری پت پرستلردن قورتاران بر خلاصکار، برمنچی اوله رق تصویر ایدبور [۳]. فقط بوفتوحات قره خانیلرک احساسنی موجب اولوب اهالی اصلیه ایچون مدهش بر فلاکت اولدی. خوارزمشاهک علیهداری اولدیغنه هیچ بر زمان حکم ایدیله سی امکانی اولمیان «یاقوت» [۴]، تخریب ایدیلن مملکتک بدبخت وفلاکتلی حالتی مؤثر کله لرله تصویر ایدبور [۵].

بو مدت ظرفنده موغوللر شرقده قوتلندیلر؛ قارلوقلرک قاآنی ارسلان و اوینغورلرک ایدیقوتی بورتحیق، کیتانلردن آیرلقلری اعلان ایله «جنکیز» خانک تابعیتی قبول ایتدکلرینی بیان ایتدیلر. آرسلان خان مسلماندی [۶]. سمیره چی نک شمالی قسمنه قیالقی شهری ایله برابر [کبال جوارنده] حاکم ایدی. ابوالغازینک شهادتنه نظرأ قارلوقلر رعی و زراعت ایله اشتغال ایدبورلردی [۷]. یوقاری ایرتیش ایله اورخون آراسنده اوطوران نایمانلر موغوللر طرفندن تابعیته آلدی. بونلرک بقایاسی کوشلوك قومانداسی آلتنده غورخانه کیتدیلر. غورخان بونلری حسن قبول ایتدی و کریمه سنی کوشلوكه تزویج ایتدی [۸]. مع هذا کوشلوك قان پرنیته قارشى «خوارزم شاه» ایله اتفاق ایتدی. واقعا

[۱] نرشخی، شه فر طبعی، ص ۲۴۳ (مجمع التواریخدن)

[۲] راوه رتی، ص ۹۲۸.

[۳] اوپورت، ژان بایست، ص ۱۵۱

[۴] ج ۱، ص ۲۴۹؛ ج ۳، ص ۲۳۴

[۵] ابن الاثیر (ج ۱۲، ۱۸۹) «کوشلوك» ك الله کچماسی ایچین «فرغانه»، «شاش»، «اسفجباب» الخ، کبی همحدود حوالی نک «محمد» طرفندن تخریب ایتدیردیکنی سویلیور.

[۶] طبقات ناصری، ناسساوی طبعی، ص ۳۴۳؛ راوه رتی، طبقات ناصری، ج ۱،

ص ۱۰۰۴

[۷] دهمه زون طبعی، ترجمه، ص ۳۸

[۸] کوشلوكك ازدواجی حقنده کی بوخبر، یالکنز «رشیدالدین» ده وارد: روس آرکهئولوژی،

جیتینک شرق شعبه سی یازیلری عجمه متن، ص ۵۶: (بعد از یکچندی دختر خودرا بوی داد) ایله مؤخر منتخبانلرده وارد. جوینی ده یالکنز «کوشلوك» ک غور خان مغلوب ایتدکلدن صوکر

بدایتده مغلوب اولدیسه ده، بالاخره غمازلق ایله «بلا ساغون» ی ضبط و غورخانلی اسیرایتدی. متعاقباً «کوچلوک» بالذات غورخان عنواتی آلدی. دولتک حدودلری شایان اهمیت بر صورتده دارالدى. «خوارزم شاه»، «ماوراءالنهر» ه حاکم ایدی. او یغورلرک و قارلوقلرک حکمدارلری ایسه موغوللرک و تابعی ایدیلر. بوندن ماعدا اون اوخنجی عصرک بدایتده «المالیق» ده یکی بر حکمدارلق ظهور ایتدی.

ابوالغازینک ویردیکی معلوماته نظراً ۵۰-۶۰ بیك قانقلی «خوارزمشاه» طرفنه کچدیلر. «تالاس» و «جو» ساحلرینده کریده قالمش اولانلرک عددینی «ابوالغازی» اون بیك چادرخلقی اوله رق کوستریور [۱]. خرسز «اوزار» ک [۲] ده بومیانده بولمسی محتملدر. «اوزار»، «جوینی» یه کوره، قانقلی قبیله سندن نشأت ایتشدی. چتسی اوزون مدت تاجرلری صویدی؛ نهایت اوقدر مهم بر قوت و قدرت صاحبی اولدی که، «المالیق» ایله دیکر بر قاق شهرلی ضبط ایتدی. او یغورلر ایله قارلوقلرکی اودخی «چنکیز» خان ایله «کوچلوک» علیه اتفاق ایتدی. فقط «کوچلوک»، «اوزار» ی آوده اسیرایتمکه موفق اولدی. بعده المالیق اوزرینه یورودی. فقط اهالی قبولری قبادیلر. ایشته بو صورتله محاصره باشلادی. بر موغول اردوسنک تقریبی اوزرینه محاصره یی چوزهرک اسیرلینی یولده قتل ایتدیردی. چنکیز خان «المالیق» ی «اوزار» ک اوغلرندن «سوقناق تکین» ه تسلیم ایتدی.

«جوینی» نک افاده سنه نظراً «اوزار» حیدود اولقله برابر اعظمی درجه ده زهد و تقوا ایله کسب اشتهار ایتشدی «ارباب خرقة». بر چوق حسنانده بولوندى. بر کون صوفی لباسی لابس بری یاننه کلدی دیدی که: «سنگ یانکه (و جلالت حضرت عزت) امریله کلیورم؛ ویره جکم خبرشودرکه قاصه موم بوشدر. بزه قوت و قدرتکله متناسب بر مقدار اقراضاتده بولون؛ تا که اعاشه مزى تأمین ایده بیله سک!» «اوزار» ایاغه قالقارق درویشک

کیتانلرک قوماندانلرندن برینک قیزی و غورخانک سابق زوجه سنی آلدی. عجمجه متن: «کور خان و دختر امیر بزرک را که عزت زهره و مشتری بود نامزد خود کرده بود چون محکوم حکم کوچک کشت آن دخترا کوچک در تهرن آورد».

[۱] مع التأسف داها مقدم منبعلده بو مهم بیاناتی سرد ویا تأیید ایدن هیچ برقیده دسترس

اوله نادق.

[۲] جوینیده بوله ذره؛ جال قرشی Karschi (اون دردنجی عصر بدایتی) - که «المالیق» خاندان حکمدارینه پک یاقیندن تماس ایتکده ایدی - بویار Buyar اوله رق قیدایدیلر: باقکیز: «موغوللر

دورنده تورکستان»، برنجی قسم، منتلر، ص ۱۳۵ و ۱۴۰

اوکنده اگیلیدی اوکا « بالیش » ویردیدی واونی شوسوزلرله ارساک الیدی : « صدقینی (جماعته) ویر و (اوکا) صمیمی خدمتلمی ایفا ایت [۱].
 « کوچلوک » ک حکمران اولدینی ساخده داخنده مسلمانلر بویوک تضييقا نه معروض بولونورلردی .
 « جویخی » نك افاده سنه نظرأ [۲] « کوچلوک » ، « نایمانلر » ك اکثریتی کیی عن اصل خریستیان ایدی . بالاخره بر « کیتان » قزینک تلقیناتی ایله بت پرستلکه ، اغلب احتمال بودیلکه اتسابه قرار ویردی [۳] . « کوچلوک » ، مسلمانلردن دینلرنی ترك ایتملرنی و خریستیانلق ایله بت پرستلکدن برینی انتخاب ایتملرنی طلب اییدی . بت پرستلکی ترجیح ایتملری تقدیرده « کیتان » قیافتی قبول ایده جکلردی . [۴] اطاعت ایتملری حبس ایله تحزیه اییدی . بوتدیر اون دردنجی

(۱) « موغوللر دورنده تورکستان آدی ائرمده « جویخی » نك متننه باقکز » : برنجی قسم ، متلر ، ص ۱۰۷-۱۰۸ .

« اوزار » ك قاقلی ویا قارلوق قبیله سنه منسوبیتی شبهه لیدر ؛ کتبخانه قرالی یازمه سنده ج ۴ ، ص ۲ ، ۳۴ ۲۶ ده « ققلیان » ؛ شرف الدینک ظفر نامه سنده ، آسیا موزه سی یازمه سنده (۵۶۸ ج ، ص ۸۰) ده « ققلی » (شبهه سز ققلی یرینه) یازیلیدر . بوکا مقابل « جویخی » نك بریسی بک اسکی و شایان اعتماد اولان (کتبخانه قرالی چاقوف قولکسیونونی نومرو ۷۱ ، ۲۰) دیگر ایکی یازمه لرده « قرغان » اوله رق مذکوردر ، « و صاف » ده ده بویه در . « اوزار » (یاخود بویار) حقتده باقکز : « موغوللر دورنده تورکستان » ، برنجی قسم ، متلر ، ص ۱۴۰ . بو افادات مسلمان خاندان حکمداریسی اولدیغنده بیچ شبهه براقابور ؛ عینی شی اون اوچنجی عصرک چین سیاحی چانغ - خانکه سوزلری ایله ده تأیید اولنیور ؛ باقکز : بره تشنایدر ، Mediaeval Reseaches from eastern asiatic sources, vol. I. p. 70

[۲] کتبخانه قرالی یازمه سی ، ج ۴ ، ۲ ، ۳۴ ، ف ۲۲۰

[۳] اوپه رت بو احتمالدن بحث ایتشدر ؛ ژان بایست ، ص ۱۵۹ ؛ دوسسون ، (موغول تاریخچی ، ج ۱ ، ص ۱۷۱) بو قزی کور خانک قزی ایله قاریشیدریور . بوراده کور خانکه سابق زوجه سی قصد ایلدیکی شبهه سزدر . باقکز : ص ۹۲ نوطه ۳

[۴] بو تلقی رشیدالدینده (روس - آرکهئولوژی جمعیتی شرق شعبه سی یازیلری ، ج ۱۵ ، ص ۳۹ ؛ عجمجه متن ، ص ۶۱) ، مؤخر منبعلرده ، وکذک دوسسون (موغول تاریخچی ج ۱ ، ص ۱۷۱) ده واردر . « جویخی » یه کوره « کوچلوک » مسلمان تبعه سنندن دینلرنی ترك ایتملرنی خریستیانلغی ویا بودیلکی ایتملرنی ویا هیچ اولمازسه کیتان قیافتی قبول ایتملرنی طلب ایدیوردی . صوک تکلیف مطلقا ایفا ایلملی ایدی . علنی عبادت و مدرسه ده تحصیل منع ایلدی . عجمجه متن :

« اهالی ان نواحی را انتقال از دین محمدی الزام کرد و میان دوکار مخیر یا تقلد منذهب نصاری وبت پرستی یا تلبس بلباس خطایان چون تحویل بمنذهب دیگر ممکن نبود از غایت اضطراب بکسوت خطایان مکتبی کشتند قوله تعالی فن اضطرب غیر باع ولا عاد فان ربک غفور رحیم (سوره ۲ ، آیت ۱۶۸) واذان مؤذن وتوحید موحد ومومن منقطع شد ومدارس درس در بسته ، مندرس کشت .

لوئی نك دراغونادینه مشابه ایدی. عینی زمانده غور خانك کریمه سی اولان کوچلوکک زوجہ سی، «شرف الدین» [۱] ایله «میرخوند»ک افاده سنه نظر آ خریستیان ایدی، وزوجنك اسلامیت دشمنلغی سیاستنه تمامیلہ اشتراک ایدوردی. «ختن» امامی علاء الدین «کوچلوک» ه مطاوعت ایتمه دیکی ایچون کندی جامعی قپوسنه چویلندی. «کوچلوک»ک ظلمی موغول فتوحاتی تسریع ایتدی. «جبه نویمان» بوحوالی به داخل اولدیغی زمان، هرکسک کندی دینده قاله بیله جکنی وپدرلری ایله بوپوک پدرلرینک کیتدیکی یولدن کیده بیله جکلرینی اعلان ایتدی. اهالی درحال موغوللره التحاق ایدهرک قیشله لرندہ بولنان «کوچلوک»ک اوردوسنی احیاییتدیله. موغوللرهمان هیچ برمشکلاته مصادف اولمقسزین اوحوالی نی ضبط ایتدیله (۱۲۱۸). «کوچلوک» جنوبه قاچدی وآنحوق «بدخشان»ده موغوللریتیشه رک اونی اعدام ایتدیله [۲]. موغوللر «بلاساغون»ه غو-بالیق (ای شهر) [۳] اسمنی ویردیله. بو تسمیه ده کوستریورکه کوچلوکک مرکزی بلامقاومت آندی. موغوللره طوعاً تسلیم اولان شهرلر ای عنوانی آلیرلردی (مثلا «زه نوق» قلعه سی کبی [۴]. بالخاصه معندانہ مقاومت کوسترن شهرلر «فنا» عنوانی آلدیلر: (مثلا بامیان) [۵] وروسلره عائد اولان «قوزہ لسنق - Kozelsk». موغوللر دورنده خریستیانلق تاریخی بوپوک براهمیت و فقط داها زیادہ مشکلات اراہه ایتکده در. «غو تشمید»ک

[۱] آسیا موزہ سی یازمه سی ، ۶۵۶۸ ، ص ۷۹

[۲] اوپورت ، ژان بائیست ، ص ۱۵۹ ؛ غالباً «میرخوند» بومعلوماتی «شرف الدین» دن اقتباس ایتشدیر ؛ شرف الدینک زهدن آلدیغی معلوم دکلدیر. رشید الدین وجوینی بونک حقنده ساکتدرلر. [۳] رشید الدین ، بره زین ترجمه سی ؛ جنکیز خان تاریخی . — روس آرکهئولوژی جمعیتی شرقی شعبه سی یازیلری ج ۱۵ ، ص ۳۸ - ۴۰ (جوینی به نظر آ).

[۴] ۴ ساله مان «عربالیق» شکنده یازیورکه (قوداتقو بیلیک، مدخل، ص ۴۵) یازمه لرک قرائت طرزینی نظر دقتہ آتشدیر. اشبوکله موغولجه ده goa تلفظ ایدیلیر (آ. و. ایوانوسکی نك افاده سنه نظر آ). غو - باق اسمنک ایضاحی یالکز «میرخوند» ده بولنور (جنکیز خانک حیاتی ؛ پارس ۱۸۲۱ ، ص ۹۱)

[۵] ابو الغازی ، ده مه زون ترجمه سی ، ص ۱۰۹ . بو معلومات «جوینی» ده ذاتاً موجوددره شه فرطیعی ، مجهم منتخباتی ، ج ۳ ، ص ۱۲۰-۱۲۱ ؛ تیمورک صوک سفیرنک تقریفدن آکلاشلدیغی وجهله (بهتی دولا قبروا ، تیمورک تاریخی ، ج ۴ ، ص ۲۱۶) زرنوق Zernuk سمرقنددن اوترازه کیدن یول اوزرنده در . معلومدرکه (بو صوک شهرک انقاضی سیر دریاده اری Ary منصبده) سیر دریادن برآز غریبه در .

پک یرنده اولان مشاهده سنه نظرأ [۱]، موغول فتوحاتی، مملکتلرک یکدیگرلریله اولان مناسباتنده دنیانک هیچ کورمه دیکی بر انقلابی موجب اولدی. بو صورتله، اورته آسیایه واصل اولان مدنیت عنصرلری یکدیگرلریله دائمی تماسه کیردیلهر؛ بو مدنیت عنصرلرندن یرینی آکلامق ایچین دیگر عناصری ده اساسندن تدقیق ایتک لازمدر. بو خصوصده تدقیقاته بولتمق ایچین واسع مقیاسده مساعی متقدمه یه احتیاج واردر.

ذیل

ایسیغ کول

«تافع» سلاله سی تاریخنده «آقسو» دن «ایسیغ کول» ه [۲] کیدن بول حقتده آتیده کی ایضاحاتی بولورز:

قومه ویاخود بالوقیا (آقسو) ساحه سی؛

بونک شمالنده بو - هوانغ - [هو] نهری آقار؛

بورادن برآز اوزاقده سیائو - چه شهری واردر.

بورادن یکرمی لی مسافه ده: هو - لیو [هو] نهری، ختن حکومتی حدودنده.

بورادن آلتش لی: تا - چه شهری، (بو - چو یاخود وهن - سو - چوی تسمیه

اولنور) داها مؤخر خانلرک زمانه عائد جغرافیاجیلره کوره [قبل المیلاد ۲۰۶ دن

بعد المیلاد ۲۵ تاریخه قدر] ۲۷۰ لی مسافه ده در.

بورادن ۳۰ لی مسافه ده سو - لو - قونغ So-lu-kong (شهر؟) نه واریلیر.

بورادن ۴۰ لی مسافه ده «پا-تا» داغی مرور ایدیلیر. «آق سو» نک شمالنده کائ سلسله یه

تابع اولوب «سون - شان» تسمیه اولونوردی که تافع سلاله سی زماننده چینک حدودینی

تشکیل ایدیوردی.

[۱] ابوالغازی، ص ۱۲۲؛ کندک «جویی» یه کوره (شه فرطبی، عجم منتخباتی ج ۲، ص ۱۴۲،

۱۴۳) هند وکوشک غرب اوجنده کائدر.

[۲] کوچوک یازیلر، ح ۳، ص ۶۰۹.

[۳] ده کینی ج ۱، قسم ۲، ص LXV. باقکز: هیاصنت، ج ۳، ص ۲۲۳؛ هیرته

باقکز: تونیوقوق کتابه لرینه عائد، خاتمه، ص ۷۲.

بورادن ۵۰ لی مسافهده «تون-تو» tun-to شهری اسکی چی شان Tsch'i-šan یا خود Tsch'i - ko «چی قو» که «او-سون» U - sun [۱] لرك مرکز اداره سی در.

اورادن ۳۰ لی مسافهده چون-چو-هو [۲] Tschön-tschu-ho نهری مرور ایدیلیر . اون اوچنجی عصرک مقتطفارندن ماتوان - لین بونلرک چی-هو Tchī-ho [۳] اسمنده کی دیگر برنهرایله برلکده شمال غربی یه جریان ایتدیکنی سویلیور. شمال غربیدن فالئی-لینغ Fa-i-ling سلسله سی مرور ایدیلیر .

اورادن ۵۰ لی مسافهده Süé-hai (قار دکزی) کآن در. ماتوان لینه نظر آ جوارده کی طاغیر قار ایله محاطدر .

اورادن ۳۰ لی مسافهده Sui-pu-šu نهرینک ساحلنده سوی - پو - چو [۴] اورادن ۵۰ لی مسافهده Yö-hai که اهالی ایسیغ - کول تسمیه ایدرلر (متعاقب مرحلهلر ایچین اثرک باشنه باقکز) .

پل-تا داغندن بحث ایدلمسی ده کوستریورکه ، چین مورخی به دهل کچیدی اوزرنده کی یولی قصد ایتکده در . هیوئه نغ - چانغ ، Schuyler ک یا کلش اوله رق قبول ایتدیکی کی [۵]

[۱] هیرتک نوطه سی : فقره دن آکلاشیلورکه مرحله نامه مؤلفی وو-سونلرک اسکی مرکزخی داغده آرامشدر . بالعکس سو - سونغ Sü-sung اورته آسیانک اسکی جغرافیسی حقنده اخذ معلومات ایچین پک مهم اولان تسی - یه - حان - شو Tsien - han - schu نك ایضاحنامه سی اولان خان-شو-سی-یو-جوآن-پوچو - Han-chu-Si-yü-tschuan-pu-tschu (مبحث ۲؛ ص ۱) وو - سونلرک عن اصل تاریخ حوضه سنده تیهن-شانک جنوب ایتکنده اقامت ایتدکاری و بالآخره طاغیه دوغرو چکادکاری مطالعه سنده بولنیور؛ و بونقطه نظر دن Tsch'i-schan ک اسکی مرکزخی ده تیهن - شان اوکلرنده آرایور . کورولیورکه تانغ دورینک بو المزده کی مرحله نامه سی ایله بو ایضاحات یکدیگریته مخالفدر .

[۲] بوراسی «هیرت» کوره نارینسق حوالیسنده سیر دریانک یوقاری مجراسی اولان ناریندر . [۳] هیرته کوره (cf.cit,8,70) « تانغ - سو » ده یالکز بر نهر دن بحث اولمقده درکه ؛ هر ایکی اسم اوکا عائددر .

[۴] هیرته کوره ؛ کاشغر وادیسنه آقان سویه Sui-yé نهرینک یعنی « چو » نك منبعی تشکیل ایدن اراضیدر .

[۵] تورکستان ، لوندزه ، ۱۸۷۶ ج ۱ ، ص ۳۹۱ و ج ۲ ، ص ۱۳۴

«موزات» دن دکل عینی کچیددن کچمشدر. بو یول حقتده مومی الیهدن [۱] نقل ایدیلن ایضاحات ۱۸۷۷ ده اوراده بولنان قبودان سونار غولوو Sunargulow ك مفصل سیاحت طریق ایله مقایسه ایدیله بیلیر [۲].

«تانغ سلاله سی تاریخی» مؤلفی، به دهل کچیددن ایسیغ - کوله قدر اولان شهر اسماریخی ذکر ایدبور. «هیوئن-چانغ» بونردن بحث ایتبور. شرائط اقلیمییه به نظرأ بو حوالیده حقیقی شهرلرک موجودیتی قابل تصور دکلدر. چینلیلر طرفندن ذکر ایدیلن محللر، شبهه سز، صرف کوچیه اوردوگاهلری ایدی. فقط وو - سونبرک مرکز اداره سنک موقعی تعیین ایتک، بویوک بر اهمیتی حائزدر. چینلیلرک ذکر ایتدیکی ایکی نهره احتمالک «قارجای» ایله gav-gvrek (هر ایکسی ده «نارین» ک آیاقلرندن در) توافق ایتکده در. وو - سونلرک مرکز اداره سی بر از دها جنوبده بلکه ده Kara-giru یا ایلاسند کائندر. «قار دکزی» بهل کول Karcha-sū (۳) کچیدینک دوغریدن دوغری به جنوبده کائندر.

«هیوئن-چانغ» ایسیغ - کوله واصل اولدینی زمان، کول بونجه Sui-yé «چو» نهری کنارنده کی بر شهره قدر بشیوز لی مسافه قطع ایتمشدر. بوندن اکلاشیلرک مومی ایله اول کولک جنوب شرقی ساحلنه واصل اولمشدر. بو کیفیت، بوراده بر طاقم نهرلرک کوله دوکولدیکی حقتده کی بیاناتی ایله کسب قوت ایتکده در. ایسیغ کول ساحلی بونجه اثرمزک بالاسنده «تانغ» سلاله سی تاریخندن چیقاریلان سیاحت یوللری کچمکده در. بوراده Sui-šu تسمیه ایدیلن نهر، «هیوئن-چانغ ده» کی Sui - yé نهری ایله توافق ایتکده در. یالکر چین مورخارنده کی مسافه ۲۸۰ (هیرته کوره ۳۲۰) لی اولوب بشیوز لی اوزرینه تعیین ایدلامشدر [۴].

[۱] هیوئن-چانغ، ستانیسلاس ژولیه ن طرفندن ترجمه ایدیلن: *mémoire sur les contrées Occidentales* ج ۱، ص ۱۱ - ۱۲؛ ستانیسلاس ژولیه ن طرفندن ترجمه ایدیلن: «هیوئن چانغک حیاتی»؛ «ص ۵۳ - ۵۴».

[۲] قورویاتکین، کاشغریستان، سنت پترسبورغ ۱۸۷۹، ص ۲۹۷ - ۳۱۰ (اصلی روسجه در).
قوسته تقو، تورکستان اراضیسی: ج ۲، ص ۲۳۱ - ۲۳۴ (اصلی روسجه در)

[۳] بو اسم، قورویاتکینک اثرینه علاوه ایدیلن خریطه دن آلمشدر.

[۴] تحلیل ایدیلن سیاحت طریقنده بیان ایدیلن مسافلرک شبهه لیدر؛ عرب و عجم منبعلرینک یوقاریده بحث ایدیلن اختلافلری اوقدر شایان اهمیتدرکه، قطعاً موضوع بحث بیه اوله ماز. ده کینی ده. مسافلرک نه درجه ده قطعی اوله رق بیان ایدلیکی کئی اکلامق ایچین سیاحت یوللری متنده تدقیق.

tsian-kium Fi-lo- و Yé.tschī ، Ho-la ، Tung (یاخود Pei-lo) شهرلرینک-که هیوئن چانغده ذکر ایدلیور — کولک جنوب ساحلنده کائن اولملری لازم کلیر [۱].

انجق پک آز معلوم اولدینی وجهله «ایسیغ کول» موغول دورندن اول مسلمان مورخاری طرفندن متعدد دفعه لر ذکر ایدلشد. موغوللردن اولکی دوره عائد اثرلردن اوج جغرافیاجی طانیورزکه، بونلرده ایسیغ کول حقنده معلومات وارد. بوجغرافیاجیلر شونلردن: ۱ — «حدود العالم» ک مجهول مؤلفی (اونجی عصر؛ باقکز: شرق سهینه ری نشریاتی، غربی آسیا تدقیقاتی، ج ۱، ص ۱۵۳ و متعاقب) ۲ — کردیزی، ۳ — جهاننامه مؤلفی (شرق سهینه ری نشریاتی و نیمروسجه اثرمده کی بحیجه متن، برنجی قسم، متاری، ص ۸۱). مؤخر محررلرده دخی اونک حقنده و کرک عینی اسمده کی شهر [۱] حقنده بعض معلومات موجوددر؛ فقط شهرک وضعیتی حقنده هیچ برقیده تصادف ایدیلده یور. یالکز «ابن عربشاه» [۲]، کولک اورته سنده یعنی بر آطه اوزرنده «کوچوک براقمتکاه» دن بحث ایدیور. ۱۳۷۵ سنه سنه عائد قاتالان خریطه سنده ایسیغ — کول. (Yssicol) شهری کول ساحلنک شمالنده اوله رق کوسترلشدر [۳]. بو شهرده بر ارمنی مناستری موجود اولدینی اوراده آریجه مذکوردر. الیوم «توب Tup» و «قوی-سو» Koi-su نهرلرینک ایتمک ایجاب ایدردی که، «هیرت» بونی یامشدر. بوسینولوغک مساهیبی کوسترورکه، مسافله حقنده کی یا کلیش معلومات بالخاصه چین متلرنده موجوددر.

[۱] هیوئن-چانغ ایله تانغ — سو مؤلفنک عینی بولی تعریف ایتدکلری فرضیه سی دوغری ایسه. «کردیزی» ده ذکر ایدیلن (روسجه اثرمه باقکز: ص ۸۹ — ۹۰) «تونک»، «یار» و «جیل» شهرلری ایله توافق ایدن Yé-tsc i و Ho-la ، Tung شهرلرینک اسملری؛ بوفرضیه نک دوغرو لفته دلالت ایتکده در. ایلم اسم؛ بوکونه قدر یتاغنده شایان اهمیت خرابله موجود اولان «دون» نهرینک اسمنده موجوددر. اگر سیاحلر ایسیغ کول ساحلنه «دون» ک شرقتدن اصل اولورلر سه؛ بالطبع «نارین» ک نارینسق جوارندن کچمی ایله sui-pu نهری حقنده کی «هیرت» ک نقطه نظری ساقط اولور. مع هذا بهی-لو Pei-lo شهری هر حالده «جو» وادیسنده ایدی.

Notices et extraits, XIII, 220-231 [۲]

Ahmedis Arabsiadae vitae... Timuri... hiatoria. Ed. Manger, Leovardiae 1772 [۳]

ج ۲، ص ۳۹۲ — ۳۹۳. «دویره» کله سی ناشرک ظنی کی اسم خاص اولیوب اسم جنس در (بره تشنایدرك قیدینه کوره).

[۴] Notices et extraits, XV, part II, p. 132-133 عینی خریطه حقنده Yule ک Gathay and the way tither. vol. I, prelim. essay p. CCXXIII ادلی اثرینه باقکز. شویله Schuyler (تورکستان، ج ۲، ص ۱۳۰)، سهوا، شهرله مناستری جنوب ساحلنده کوستر مشدر.

آغز لرنده صو آلتنده اسکی بر شهرک خرابه لری موجوددر. بو کون «ایسیغ نول» ده آطه لر موجود دکلدرد. فقط صیغ قوملق [۱] موجوددر. کول ساحلی، ذکر ایدیلن نهر لری آغزنده بر یارم آدا تشکیل ایدرکه، وقتیلر بر آدا اولسی محتملدر [۲].

کولک ساحلنده بر چوق اسکی ادوات و سائر بولمشدر. تمامیلر مجهول بر الفبا ایله یازیلش بر کتابه بی حاوی کوچوک بر قاندریل، بالخاصه اهمیتی حائردر؛ حرفلردن بری «له ریج» ک فکر نیجه، مایخه نیزم یازیسنه قوتله مشابته عرض ایتمکدهدر [۳]. اورته آسیاده مایخه نیزمک انتشاری حقنده بالاده ذکر ایدیلن تاریخی معلومات، بو تخمیناتی حقیقته قریب کوسترمکدهدر.

[۱] قوسته نقو، تورکستان ساحسی، ج ۱، ص ۲۷۷ (روسجه)

[۲] بونک حقنده بمرروسجه اورته آسیایه سیاحتم حقنده کی راپورمه باقکنز: (ص ۴۶). بو ائرده اون بشجی عصرده ایسیغ کولده کائ قوی سو Koi-su آطه سی اوزرنده برقله انشا ایدلدیکی حقنده محمدحیدرک «تاریخ رشیدی ده» کی افاداتی موجوددر. (بر آزا اول ذکر ایدیلان روسجه آرمده کی عجمجه متنه (ص ۵۰) باقکنز؛ و «میرزا محمدحیدر» ک تاریخ رشیدی، انگلیزجه ترجمه سنه: (N. Elias, the translation by E.D. Ross, Lond. 1895 p. 78-79). اون التنجی عصرده آدانک اورته دن غایب اولسی حقنده ساکت اولان «محمدحیدر» کول حقنده کی مفصل تعریفاننده ایوم؛ بو یوک مقیاسده قره به اخراج ایدیلن انقاض و طوغله لردن بحث ایتمدیکنه نظراً؛ بحق قبول ایدیلر بیلرکه، آدا، صوک، زمانده احتمال بر حرکت ارض نتیجه سنده غایب اولمشدر. بو شهرک دیوار و انقاضنک صو آلتنده موجودتی شبه لیدر.

(۳) شویلهر، تورکستان، ج ۲، ص ۱۳۰. بو قاندریک ایوم نرده بولوندیغنی مع التأسف اوکره نه مدم.